

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára, pályaud-
varon és vidéken is, 3 lej
Bukarestben — 3*50
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 20 csk
Egy szám — 1*20 csk

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 142. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Ab 29. — 1923. augusztus 11. Szomb

A kongresszus harmadik napja

Tízezer bevándorló egy évben még nem ujjáépítés. Békéhangok az arab
kérdésben. Egységes, együttes és békés kulturmunkát

Mindenkit meg kell nyerni a Palesztina-eszmének

(Karlsbad, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szerdai délutáni általános vita foglalta le, amelyet mindenki feszült érdeklődéssel hallgatott végig. A vendégek között feltűnt Schlouch, a Sorbonne tanára, aki tudvalevőleg a Vaadieu mi megbízásából a palesztinai régi- ségi kutatásokat végzi. Minthogy Párisban a német követtség megtagadta tőle az átutazási vizumot, a francia kormány repülőgépet bocsá- tott rendelkezésére, amellyel néhány óra alatt tette meg a Páris és Karlsbad közötti légi utat.

Az ülésen Meir elnökölt és az általános vita első szónokaként az angol cionisták meg- bízásiából

Morris Meyer

beszelt. Tiltakozott az ellen, mintha Angliában a cionizmus érdekében semmi sem történe és nagyon kinosan érintette Ussiskin jelentése a Palesztina-munkáról, amelyben több volt a kritika, mint a tárgyilagosság. Nem szabad elfelejteni, hogy Palesztina nemcsak a zsidó gyarmatosítás országa, hanem egyuttal

a zsidóság szellemének vára.

A várakat pedig tudvalevőleg csakis teljes egység mellett lehet védelmezni. A kritika ezuttal — mondotta a szónok — valóságilag lázítás.

Számszerűen mutatja ki, hogy harmincnégy- szer több földet vásároltunk, mint amennyit el- adtunk. A jiddisul beszélő szónok egyébként cso- portja nevében csatlakozik Weizmann követeléséi- hez. Meg kell mutatni azokat a perspektivákat, hogy miként lehet majd megszerezni az ujjáépíté- sere szükséges anyagi eszközöket.

Tízezer bevándorló egy évben még nem jelenti az ujjáépítést.

Kevés a bevándorló és kevés az ujjáépítés munkája. Ennek más következménye nem is lehet, mint politikánk gyengülése. Csakis egy belső rege- neráció képes bennünket megvédelmezni, csakis az erők koncentrációja és a Keren Hajjeszód megszi- lárítása vihet bennünket előre. A széles tömegek kötelezése emelni a Keren Hajjeszód aktivitását. A szónok kritizálja az executívét, amely hiányával van a komoly vezetésnek és amely nem érti meg a Keren Hajjeszód legbensőbb lényegét. Most Weizmannat bűnbakul választották ki, de ő és a megette álló csoport soha nem fogják elfelejteni Weizmann érdemeit.

Dr. J. Gottlieb, a lengyelországi cionisták nevében szintén jiddisul emlékezik meg az utolsó politikai eseményekről, amelyek kétségtelenül arra engednek következtetni, hogy jogainkat megcsor- bitani igyekeznek. Kárhoztatja

a bevándorlás korlátozását és tiltakozik ellene, de egyuttal fájdalmasan kell meg- állapítania, hogy a zsidóság is bűnös abban, hogy a bevándorlást nem lehe- tett fokozni.

A Jewish Agency kiszélesítését kívánja és ebben a cionizmus regenerálódását látja.

Vihar Meir Berlin beszéde nyomán

Meir Berlin (Newyork) a mizrahi nevében szólal fel. Idézi Ussiskin szavait, hogy „embe- rekre, pénzre és kultúrára” van szükségünk. A vorrendet meg kell fordítani. Mindenekelőtt kul- túra kell. Ami Amerikában eddig történt, az a munkának egy minimuma. A szónok kifogásolja, hogy a kongresszusi határozatokat a szombat meg-

tartására vonatkozólag Erec Jiszraelben még nem vitték keresztül.

— Ha már a Tórát nem tartjuk meg, legalább tartuk meg a kongresszus elhatározá- sait. Fájjalja, hogy a mizrahi chalucok mun- kája elé akadályokat gördítenek. (Tiltakozó láрма a baloldalon.) Vannak vallásos munkások, akik a többiekkel nem akarnak együtt munkál- kodni (közbeszólások: ezek sztrájtörők!) Voltak esetek, hogy vallásos munkásokat megtámadtak.

Schweiger (Ceire Cion.) Az egész kon- gresszus előtt kijelentem, hogy Ön szemtelenül hazudott. (Oriási zaj.) Önök hívták a rendőr- séget, amelyet zsidó munkásokra szabadítottak.

Ben Zwi, aki az elnöklést vállalta, felkéri a kongresszus tagjait, hogy a tárgyalások ered- ményessége érdekében tartsák meg a formákat.

A láрма azonban tovább is tart. A mizrahi több delegátusa előre törtet az elnöki emelvény felé és heves közbeszólásokkal ostromolják a baloldalt. Miután a csend helyreállott

Herman Struck (Mizrahi)

emelkedik szólásra. Protestál az elnök maga- tartása ellen és követeli, hogy hagyja el helyét. Kaplanszky (Poale Cion) megvédi az elnököt a támadásokkal szemben. Az elnök kijelentette, hogy ezt az ügyet nem lehet így elhúzni, — zsidó munkás véréből beszélünk és ezt az ügyet teljesen fel kell deríteni. Fel- kéri Meir Berlin beszéde folytatására.

Szónok követeli, hogy ne csak gimnázium- okat építsenek, hanem bet hamidrást is. Weizmann is igazolhatja, hogy a Palesztina- adakozások javarésze vallásos zsidóktól ered. A beszédet a jobboldal lelkesen megéljenezte.

A délutáni ülésen

Grünbaum lengyel ellenzéki vezér

támadta az intézőbizottság politikáját.

Dr. Hantke a német cionisták nevében fejtette ki a cionizmus mai politikáját, amely nem irányulhat másra, mint a kiküzdött po- zíciók megtartására. Hangsúlyozni kell, hogy a munka előbbrevitelének főfeltétele az exe- kutíve férfiai iránt való teljes bizalom. A Bal- four-deklaráció igenis komoly alap és el kell ismernünk, hogy a népszövetség és az angol kormány a zsidó nép iránt komoly kötelezett- ségeket vállalt.

A chaluc gondolat

Az arabkérdésben szónok véleménye sze- rint nincs más megoldás

mint az egységes, együttes és békés ujjáépítési és kulturmunka.

A palesztinai zsidó produktivitás egyik legfőbb eszköze a mezőgazdasági letelepedés és a zsidó embert arra kell nevelni, hogy képessé tegyük őt minden áldozatra. A chaluci gondolatot a zsidóság minden rétegére át kell származtat- nunk. A Jewish Agency kérdésében az az álláspontja, hogy a cionizmus a nemcionisták bevonása által nem veszt, a cionizmus meg- marad továbbra is erős szervező tényezőnek.

Az egész világ zsidósága számára mi vagyunk az irányjelzők és mi adjuk meg a haladás tempóját.

Kifogásolja és nehézményezi, hogy bizalmat- lanok az emberek, ami magával hozza a ve-

zetők lehangoltságát. Fölösleges minden nagy szabású adminisztratív apparátus, a technikai munkát egyszerűsíteni lehet és a bürokratizmust, minden élő és szerves mozgalom megölőjét el kell távolítani.

Fischmann (Newyork) jiddis nyelven is- merteti az amerikai delegáció álláspontját. A Jewish Agency széles alapokra való helyezését követeli és kijelenti, hogy

minden zsidót meg kell nyerni a Palesz- tina-eszme számára.

A Jewish Agency kötelessége befolyásos férfiak megnyerése, mint amilyenek Marshall és Strausz (Közbekialtások és gunyos megjegyzések a bal- oldalon). Weizmann iránt mindenki tisztelettel viseltetik és maga Louis Marshall, aki nem cionista, csodálkozását fejezte ki Weizmann munkássága és egyénisége iránt. Mi csak kritizálgatunk, programokat és elveket állítunk fel, azonban gyakorlati munkát nem vége- zünk. A nem cionistákkal való koalíciót köve- teli. A koalíció mindig egészséges alapokat tud teremteni.

Dr. Reich (Lemberg) hevesen bírálja a mai cionista politikát és hangsúlyozza, hogy a brit kormány a mandátumban vállalt kötele- zettségeit nem teljesíti. A chalucokat valami misztikus romantizmussal övezik körül, közben azonban éhezni hagyják őket. Ki kell végül lépni a passzivitásból és életlehetőségeket kell teremteni. A mandátumot törvényesíteni kell.

Grünbaum képviselő (Varsó) emlékeztet a 12-ik kongresszus elnöksége és az executíve közötti alkotmányos konfliktusra és a mai megoldásra váró kérdésekre. Kifogásolja, hogy Weizmann eddig nem közölte, hogy milyen eszközök felett rendelkezik, kikre számít, kik- kel akar együttműenni és kik legyenek azok, akik velük mennek. Ezt fontos tudni, hiszen tudatában kell lennünk annak, hogy a Jewish Agencyben miért adjuk fel szuverenitásunkat. (Közbekialtások: Nem adjuk fel!) Tudunk kell, kinek a javára kapitulálunk, milyen szer- vezetek mennek együtt velünk és milyen fel- tételeket kötnek. Lesz-e majd egy szolidaris felelősség vagy sem. Képzelnék Önök egy olyan Jewish Agencyt, amelyben a cionista szervezet egy része felelős egy másik szerve- zetnek? Mi kerülhet ki ebből? Semmi egyéb, egy nagy káosz. (Zaj.) Az ilyen testület teljesen munkaképtelen, minden gyarmatosítási munka csak akkor virulhat, ha a kölcsönös, szolidaris felelősség hatja át a vezetőket. Amikor társakat keresünk a Jewish Agency- hez, akkor azt dokumentáljuk ezzel az angol kormány és az egész világ előtt, hogy a mun- kát egyedül nem bírjuk. Ha majd a társak kíválnak, akkor meg éppen azt fogják mondani, hogy nem vagyunk elég erősek a munka el- végzésére. Akkor azután valóban gyengék leszünk. Különös, hogy

vannak, akik azt hiszik, hogy a cioniz- must nehézségek és áldozatok nélkül is meg lehet valósítani.

Ha néhány ezer munkás Palesztinában munka- nélkül van és néhány száz kivándorol, már kész pánik áll elő. Mi történik, ha majd az ország ujjáépítése igazi áldozatokat, véráldo- zatokat fog tőlünk követelni. Azt mondták nekünk, hogy erősek vagyunk a központi kormánynál, Londonban. Érthetetlen tehát, hogy valaki, aki Londonban barátunk, Pa- lesztinában támad bennünket.

Weizmann — folytatta — a zsidó népet

a nagyzsidók és pénzzsidók szalonjában akarja feltalálni.

Ő, aki a demokrata frakció vezére volt. Nagy szerencsénk, hogy Herzl sem Rotschildtól, sem Hirsch bárótól nem kapott pénzt. Mert ha pénzt kapott volna, akkor ma a gyarmatosító társaság élne, de kongresszus nem lenne, a zsidó tömegek ujjaéledése is elmaradt volna, nem lenne zsidó sajtó, nem lenne cionista élet, nemzeti küzdelmek és nemzeti folyamat. Allitjuk, hogy igen is tovább fogunk haladni azon az uton, amelyen eddig is jártunk. Fel fogjuk ébreszteni a zsidó népet és meg fogjuk szervezni

az önszervezésre és önszervezkedésre.

Ezzel áll, vagy bukik a cionizmus. Nem kell mindenáron embereket magunkhoz csalogatni. Ezzel különbözünk mi a többiekől.

Levite delegátus: Szélmalom ellen harcol!

Grünbaum: Világosságot kell végre erre az ügyre deríteni és meg kell tudnunk, hogy milyen áron kapjuk mi az új segítséget. Minden árat nem fogunk fizetni. Látni kell a határt, ameddig elmehetünk. Menjünk a nép közé, ébresszük fel a tömegeket és mondjuk meg nekik, hogy

sorsuk saját kezükbe van letéve.

(Viharos tetszés.)

Francia radikálisok a világbékeért

Kettő kell választani a diplomáciát és az üzletet

(Páris, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A franciaországi radikális köztársasági és radikális szocialista pártok közös végrehajtóbizottsága manifesztumot intézett a világ összes demokratikus pártjaihoz, amelyben közös munkára szólítja fel őket. A manifesztum többek között ezeket mondja:

A mi pártunk, amelynek Franciaországban mély gyökere van, sohasem szünt meg az 1789 és 1848-as elvekért küzdeni. A francia demokrácia továbbra is hűségesen kitart azon nemes elvek mellett, amelyek a háború ideje alatt csíráztak ki a népek lelkéből. Harc folyik az egész világon az erőszak és a jog politikája között. Ha az erőszak diadalmaskodik, úgy a gazdasági materializmus el fogja nyomni a felszabadító idealizmust és akkor hiábavalóvá lesznek a háború véraldozatai.

A jog és a béke ügye forog kockán. Pártunk végrehajtóbizottsága ezért felkéri a világ összes demokrata pártjait, feleljenek: akarnak-e együttmű-

ködni, hogy a világot jó utra vezethessék.

Pártunk elveit ma is változatlanul valljuk. A háború alatt megszakadtak a nemzetek közötti összeköttetések, a békeszerződések aláírása után elhanyagoltuk az összeköttetések felvételét. Vissza tudjuk-e újból állítani ezt az összeköttetést? Mi a kérdést a gondolkodó emberiség elé terjesztjük.

A legközelebbi jövőben pártunk működési és propaganda programját a következőkben szabtuk meg:

A radikális párt küzdeni fog a diplomácia és az üzlet kettéválasztásáért, mert nem engedhető meg, hogy a népek elsőrendű érdekei egyes cégeknek, vagy egyes üzletembereknek legyen kiszolgáltatva. A radikális párt az államok belső életébe való külső befolyás ellen foglal állást és elítéli a diktatura minden formáját akár felülről, akár alulról jön és akár politikai, vagy gazdasági köntösbe van öltöztetve. A háború tanulságaiból kitűnik, hogy a tartós békét csak a nemzetközi szolidaritás biztosíthatja,

A világháború egy egész halom problémát vetett a felszínre, amelyek egyrésze már külön oldódott meg. De minthogy a háborúnak világháború jellege volt, a békének is világbéke jellegűnek kell lennie. Az egyes országok szentimentális és gazdasági szempontból felfogott függetlensége a háború előtt az egyes nemzeteket izoláltságra készítette. Ennek lett a következménye az „egyen-súly” politikája, ami békeévek fegyverkezését vonta maga után. Ennek a politikának a mérlege igen tragikus. Az elesett emberek milliói életükkel fizettek ezért a politikai koncepcióért. Jogtalan és bűnös dolog volna visszatérni a régi metódushoz és meg kell kísérelnünk az új politikai koncepciót lojálisan kiépíteni.

Minthogy céljainkat csak közös munkával érhetjük el, a francia radikális párt az összes népek elé a következőket terjeszti: A jelenlegi diplomáciai visszaélések megszüntetésére az általános leszerelés végrehajtására — ami a béke legfőbb biztosítója — a népek és nemzetek szövetségének széles alapokon való kimélyítésére, szóval a tartós béke biztosítására, egyesülniök kell mindazoknak a demokratikus pártoknak, amelyek ugyanezt az elvet s ugyanazt a koncepciót vallják.

Magyarország visszakapja Sátoraljaújhely kisállomását

Prága, augusztus 10. A „Cesco Slovo” szerint legközelebb rendezni fogják a sátoraljaújhelyi határkérdést. Magyarország valószínűleg visszakap Csehszlovákiától egy eléggé jelentékeny területdarabot, előreláthatólag a sátoraljaújhelyi kisállomást.

Szergiusz nagyherceg meg akarta oldani a zsidókérdést.

(Riga, augusztus hó.) A forradalom előtti Oroszországban minden sötétséget a cári udvar terjesztett. A cári udvar nevelte a legbigottabb, a legbutább és legbabonásabb oroszokat, természetesen a legleketlenebb antiszemitaikat is. Százszámra emelik most ki az aktacsomókat a titkos levéltárakból és százszámra írják a memoárokat, amelyek lélekdőbentő dokumentumokat szolgáltatnak az Isten kegyelméből való emberüldözök elvetemültségéről. H. H. Ausserl, aki a cári udvar tisztviselőinek emlékezeit gyűjti össze a történelem számára, az udvari hálókocsik főfelügyelője reminiscenciáival gazdagította a moszkvai Kreml monografiáját. Itt Szergiusz nagyherceg zsarnokoskodott sokáig, egészen addig, amíg megölték. Ez a Szergiusz volt Oroszország főantiszemitéja.

Egyszer a cár valamilyen megbízással Rómába küldte. Az uton szóba eredt a hálókocsik főfelügyelőjével és a beszédet szokása szerint a zsidókra fordította. Tudni akarta: a világlátott ember kiket ismer a zsidóság vezérémberei közül.

— Ismeri ön Hirsch bárót — kérdezte ólálkodva a nagyherceg.

— Ismerem, Fenség. Már többször utaztam vele és családjával.

— Milyen ember? Egy igazi hebreus, mi?

— Fenség, én úgy ismerem, mint az emberiség egyik legnagyobb filantropját. De embernek is nagyon szimpatikus és előítélet nélkül való. Nagyon sokat tett már hitsorsaiért.

— Elhiszem — nevetett a nagyherceg rosszakaratúan — de a keresztények érdekében még semmit se tett...

— Erről nincs ítéletem.

— A zsidó királyt is ismeri?

— Kire gondol Fenséged?

— Nohát arra a bécsi ujságíróra; Herzl Tivadarra, őt hívják minálunk zsidókirálynak.

Nagyon jól ismertem Herzl Tivadart, de ezt nem tudtam.

— Herzl — feleltem — a cionisták vezére, de nem király.

— Egy modern Mózes tehát, nevetett a nagyherceg. — De akkor vezesse is a zsidókat a Vörös-tengeren keresztül, ahogy nagy elődje tette és fulassza bele valamennyit.

Igy beszélt az Isten kegyelméből való félkegyelmű és aztán visszavonult a hálótülkéjébe, leborult a szentkép elé és buzgón imádkozott.

Isten lábánál...

— A történelem regénye —

Irta: Sas László

15. Rebeka

Pöffedt bendővel elnyultak a tevék a vályu derekánál. A leányzó letette a vedret a kut kavájára és vállára emelte a telemert korsót. A legények a tevék szügyére hajtották a fejüket, álmodozva tekintettek át a réten, amelynek határában terebélyes fákön édes gyümölcs érett, a lombok alatt pedig fehérarcú leányok testük hevé tancban himbálták. Az alkonyati ég alatt édes volt a föld illata, álmosak a pilleszárnyak és szelid volt az estéli köszöntés.

A leányzó még nem mozdult a kut öblös szájától, vállán reszketett a korsó, a keze, amellyel szorongatta. Szeme a jövevény napmarta orcáján csüngött. A juhok betértek az udvarukra, hallgatott és álmodozott a csend, csak amott a fák alatt áradt szét a dal és himbálta magát kényesen.

A jövevény arccal borult a földre. Hanganos zokogott és amikor felemelte permetes ábrázatát és megmutatta felette a magasságának, hangos hálálkodással kiáltott:

— Aldott az Ur, az én uramnak Istene, aki nem vonta meg, az ő irgalmasságát és hűségét az én uramtól. Aldott Ő a végezetlen világ felett!

A leányzó most szólalt meg megint. Orcája égett és ajkának vékony ivermegett.

— Aldott az Ur, aki idevezérelt! Jer Isten-szolgája házukba, szalma és abrak bőven akad minálunk, hálásra való helyet is találsz. Imádd meg Istenedet, azután gyere.

Az ég piroslott még, parányi csillag mutatta meg magát, mintha piciny szem nyílt volna fel a mennyből homloka alatt.

A leányzó apró lépésekkel elsietett a ház felé. Léptén lelkének halk muzsikálása követte, boldog dalt pengetett szívének szerelmes zenésze. A leányok kacagtak a fák alatt, mezitelen karjuk ölekezett és keblük szelid ormán lágyan érlelődött a termékenység vágya.

A szellős tornác alatt késői szomorkodással ült a gyászoló asszony. Feddön kiáltott messziről a leányzó elé:

— Elmaradtál sokáig, Rebeka!

Letette a korsót a leány a köpadra, azután fordult anyja felé:

— Vendég érkezett, anyám, idegen országból. Tíz tevével, tíz szolgálval.

— Idegen országból?

— A kanáanusok közül.

A szomorkodó asszony tünődően elmerengett. Emlékfoszlány lebegett előtte gyenge lobogással, mint a kialvó mécs.

— Nevét nem kérdezted?

— Megkérdeztem. Nagy fejedelem szolgálja ő, úgy mondotta. Vízert mertem néki, ajándékot adott érte. Nézd, anyám!

Karján ékköves aranypercek lengtek, drágamivű diszító szerszámok. Hasonlót csak fejedelmi asszonyok viseltek.

Tágranyilott a szomorkodó asszony szeme.

— Miért nem hívtad?

— Kérleltem, hogy jöjjön. A kutfőnél a földön Istenét imádj. Zokogott, mintha nagyon boldog lenne.

A tornácra belépett akkor a leányzó idősebb bátyja, aki addig az állatok udvarján munkáját végezte.

— Hoztál vizet, leány? Ég a torkom a szomjuságtól.

A szomorkodó asszony emlékezetében csöndben fellebbent az emlék.

— A kanáanusok országába atyánkfia költözött egykor. Talán hire volna róla. Futamodj ki fiam ölébe!

A csontos, sötétarcu ember mélyen a fenékgig hörpintette a korsót. Amikor letette, megrázta széles vállát és keményen felcsapta a fejét.

— Kiről beszéltek itten? — harsogta a szava. — Nagy ur legyen, aki elé Lábán elfutamodnék!

Akkor esett szeme a leány drága ajándékára, a drágamivű diszítószerszámra, amelyről csillagok fényét szórták az ékkövek.

— Karpereced van, leány? Ki adta ezt néked?

Csillámló szemmel mustrálta, emelgette értelemmel.

— Legalább tíz arany a sulya! Fejedelem adta.

— Nem fejedelem, néki csak szolgálja. Tíz tevével jött, tíz a szolgálja. Menj elébe bátyám, kérleld igaz szíveddel, jöjjön el mihozzánk.

Lerázta magáról Lábán az állatok porát és igyekvő lábbal futamodott a mezőre. Az idegen még a kutfőnél állott, messzetünődő arccal kelet

Ki Szalon

(Athén, a óta mutatkozta, ahol borzalmas pu a gazdagabb mag a helyőrség tehete küldött Szalonikiba. Az éjszak a monarchisták ve szerezni a trónt. A kormány gyors beavatkozás. Az ellenfe a kormányt, hogy

Támad

Falfax lord Franolaorsz

(London, aug sítőjótól.) Ismeret elmúlt parlamenti vztatott meg, ama reskedők külföldi t mán parlament e kereskedői és polit keltett. Előbb Cseh takozott a morató sokban járult hozza niszter külföldi géhez.

A román mo dok házában kerül heves szavakkal tá kormány erélyes in

A lordok háza of Cameron lord in nyegre a kérdést.

— Van-e tu dezte az interpelláló törvényt szavaztatott törvény a román ke kifizetésére haladék vényszákek semmisen földi kereskedők kö szerződéseket? A c mányok — folytatt

— Engem sz

— Kérlellek, embere. Ha kegyes tölem. Házamban jóságodnak.

— Bethuel f

— Bethuelé u

— Kinek? aty

— Avram? E

de régen elköltözöt

hírét néki?

— Hallottam

Elálmlkodot

ujjongani kezdett,

a földre és zokogo

— Anyám, örömmel. Felpattant és sággal házuk tájára

Kitört a görög ellenforradalom

Szalonikiban kifosztották a tözsdét, az üzleteket és a lakásokat
A kormány az antantot hívja segítségül

(Athén, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ellenforradalom, amelynek előjelei napok óta mutatkoztak, tegnap este Szalonikiban kitört. Több ezer főnyi munkástömeg támadta meg a tözsdét, ahol borzalmas pusztítást vitt véghez. A tömeg innen szétáradt a városba, kifosztotta az üzleteket és a gazdagabb magánlakásokat. Az ellenforradalom főszékhelye Szalonikiban van és a lázadókkal szemben küldött Szalonikiba.

Az éjszaka folyamán több más városból is zavargások híre érkezett. Az ellenforradalmat a monarchisták vezetik, akik el akarják tűzni a katonai kormányt és a királyi családnak vissza akarják szerezni a trónt.

A kormány vezetőférfiai táviratban kérték segítséget az antanttól, mert attól félnek, hogy ha gyors beavatkozás nem érkezik, komoly polgárháborúra kerül a sor.

Az ellenforradalmat erősen segíti a tömegek insége. A szegényebb osztály azzal vádolja a kormányt, hogy az alsóbb néprétegekkel nem törődik, hanem csak a nagytőkéket támogatja.

Támadják a román moratóriumtörvényt a lordok házában

Fairfax lord bizalmatlan a román kereskedőkkel szemben. Olaszország és Franciaország tiltakozott a londoni egyezmény ellen. Az angol kormány biztosítékot kér a román kormánytól

(London, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy a Bratianu-kormány az elmúlt parlamenti ciklusban törvényjavaslatot szavaztatott meg, amely moratóriumot ad a román kereskedők külföldi tartozásainak kitűzésére. A román parlament egyoldalú intézkedése a külföldi kereskedői és politikai körökben óriási visszatetszést keltett. Előbb Osztrákia, majd Olaszország tiltakozott a moratóriumtörvény ellen, amely igen sokban járult hozzá Bratianu Vintilla pénzügyminiszter külföldi kölcsön-körútjának sikertelenségéhez.

A román moratóriumtörvény legutóbb a lordok házában került szóba, amikor is a szónokok heves szavakkal támadták a törvényt és az angol kormány erélyes intézkedését kérték.

Fairfax of Cameron lord Interpellációja

A lordok házában legutóbbi ülésén Fairfax of Cameron lord interpelláció alakjában hozta szövegére a kérdést.

— Van-e tudomása a kormánynak — kérdezte az interpelláló — hogy a román kormány törvényt szavaztatott meg parlamentjében, amely törvény a román kereskedők külföldi tartozásainak kitűzésére haladékot nyújt és így a román törvényesek semminem tekintik a román és külföldi kereskedők között jogérvényesen megkötött szerződéseket? A osztrák, olasz és svájci kormányok — folytatta — erélyesen tiltakoztak a

moratóriumtörvény ellen. Ugyanazt kell tennie az angol kormánynak is, ha megakarja védeni kereskedőinek érdekeit. Ha a román kormány nem akarja figyelembe venni az angol kereskedők érdekeit, úgy az angol kormánynak kötelessége megakadályozni azt, hogy a román kormány az angol piacon kölcsönhöz juthasson. Ilyen viszonyok között — fejezte be szavait — az angol kereskedők csak késpénzért fognak árut adni a román kereskedőknek.

Hogyan született meg a moratóriumtörvény

A kormány nevében Clarendon lord válaszolt az interpellációra. A lej folytonos zuhanása miatt — mondotta — a román kereskedők képtelenek voltak tartozásaikat font sterlingben megfizetni. A kérdés megoldására az utolsó tizenkét hónapban román részről rengeteg javaslatot dolgoztak ki, de sajnos, egyetlenegy sem vezetett eredményre. Ennek következtében a bukaresti kereskedelmi kamara elhatározta, hogy az adóssok megbizásából küldött-seget meneszt Franciaországba, Svájcba és Angliába, hogy kisereljenek meg kielégítő eredményt elérni. Ez év elején a román delegáció a manchesteri és londoni kereskedelmi körök vezetőivel megállapodásra is jutott az 1918 november 31-ike és 1921 december 31-ike között keletkezett tartozások ügyében. A megállapodás szerint a román kereskedők angolai tartozásaiknak husz százalékát azonnal kötelesek fizetni, a többi nyolcvan százalékot

Az idegen szolga kiáltott a tiz hivata legénynek, akik a tevék mellett az álm pihe-nésébe fogózkodtak.

— Jertek! Elérkezettünk küldetésünk helyére.

És elindult előre. A szellős tornácra örömosolygással tilt a szomorkodó asszony.

— Jer, óh jer Isten megáldott embere! Atyámfia hírnöke. Légy kegyes hozzánk és beszélj nekünk róla.

Lábán vizet tett eléje, hogy megmossa lábát véle, lenyergelte a tevéket, abrakot szórt nekik bőven. Szolgálólányok ezüsttálon illatos gyümölcsöt tettek eléje. Az idegen elhárította magától őket.

— Nem eszem addig, míg el nem beszélem beszédemet. Ávrám szolgálja vagyok. Az Ur igen megáldotta az én uramat. Naggyá lett fejedelmek barátságában és gazdag jószágok és szolgák sokadalmával. Szárái, az én uramnak asszonya fiat szült néki az ő vénségében. Annak adta mindenét, amije van. Engem pedig szólított esküvére és elküldött, mennék rokonsága közé, hogy onnan vegyek feleséget az ő fiának. Így érkeztem városotok alá, a kutfőnél megálltam és kiáltottam hangosan az én uram Istenéhez: Az első leányzó, aki a kutban megmeríti vedrét, legyen az én uram fiának asszonya. Erkezett akkor Rebeka, vállán a korsóval. Most azért, ha szeretettel és hűséggel vagytok az én uramhoz, kérdem tőletek: Adjátok-e feleségül az ő fiához?

Mosolygott a szomorkodó asszony és sietett a felelettel Lábán.

— Az Urtól van e dolog! Mit mondjunk

megfelelő részletekben minimum tizenkét, maximum husz év alatt kötelesek törleszteni. A megállapodást a román kormánynak még ratifikálnia kellett.

A megállapodást ez év júniusában ratifikálta a kormány a moratóriumtörvény alakjában. A törvény jogerőre való emelkedése után az angol kereskedők észrevették, hogy a megállapodásokon a román kormány bizonyos módosításokat eszközölt. Az angol kereskedők Bratianu Vintilla londoni tartózkodását felhasználták arra, hogy magyarázatot kérjenek tőle. A román pénzügyminiszter válaszában biztosította az angol kereskedőket, hogy kormánya tiszteltben fogja tartani az angol és román kereskedelmi delegáció tagjai között történt megállapodásokat.

Az angol kormány megbizta bukaresti követét, szerezze meg Bratianu Vintilla biztosítékainak hivatalos megerősítését is. Így remélni lehet, hogy a közeljövőben közmegegyezésre intéződik el az egész kérdés. Az angol kormány tud arról, hogy Franciaország és Olaszország hivatalosan tiltakozott a moratóriumtörvény ellen. A tiltakozó jegyzéket az említett kormányok főleg azzal indokolták, hogy Franciaország és Olaszország nem vett részt a londoni tárgyalásokon.

Groza Péter nyilatkozata a Faegyesületről

(Kolozsvár, aug. 10. Az Uj Kelet tudósítójától)

Az erdélyi Faegyesületnek a közszállítások lebonyolítására teljes hatalommal delegált 8-as tüzfizabizottsága a lapokban megjelent s különböző téves értelmezésekre okot szolgáltató közleményekkel kapcsolatban szükségesnek tartja a nyilvánosság számára az alábbi közlést kiadni. Az erdélyi Faegyesület szerződésileg vállalt kötelezettségeinek mindenkor a legpontosabban eleget tett és ezzel nemcsak a fatermelő érdekeltségnek ügyét mozdította elő, hanem jelentékeny szolgálatot teljesített a közérdek javára is, tetemes és súlyos áldozatokat hozva akkor, amikor a közellátást kizárólag az erdélyi és bánási termelők vállalták magukra.

Rosszindulatu és téves beállítás az, amely az egyesületi tagokat azzal vádolja meg, hogy a kiállított vagonokat nem rakták meg és ez okozta a késedelmet.

Teljes mértékben vállaljuk a felelősséget mindazokért a konkrét esetekért, amelyeket bárki is feltudna hozni annak igazolására, hogy akár csak egyetlen egy vagon berakása körül is késedelmeskedett volna az egyesület.

mi néked? Imé előtted van a leány, vedyed menj el véle, legyen a te urad fiának asszonya ha az Isten úgy végezte.

Intett az idegen szolgálóinak, azok ezüst és aranyedényeket, ékes ruhákat és drágaságot hoztak Rebeka elé. Es drága ajándékot bátyjának és anyjának.

— Mostan pedig, — beszélt az idegen ember, — bocsássatok el az én uramhoz.

— Egyél előbb!

Evelt akkor jójjel, utána mondta megint:

— Mostan pedig bocsássatok el engem utamra.

— Pihenj előbb!

Keletlen kedvvel pihenőre ment az idegen ember. De amikor pirkadt, megint eléjük lépett. A szomorkodó asszonyt már a tornácra találta és idősebbik fiát, Lábánt.

— Megpihentem. Bocsássatok el engem.

A szomorkodó asszony vidám kedve szomorkodásra változott.

— Még tiz napig engedd, hogy velünk maradjon. Hadd készülődjek az elbucsuzkodásra. Én már ugyse látom.

— Ne késleljetek meg engem. Bocsássatok el engem, hogy menjek az én uramhoz.

— Engedjék utjára, — mondotta Lábán.

— Hátha a leány nem is akar véle menni, — tünődött az anyja.

— Megkérjük tőle.

Mielőtt még szólíthatták volna, eléjük osont a leány és boldog elszánással mondta:

— Elmegyek én véle.

Zokogott a szomorkodó asszony és hangosan kiáltott:

ön. A kutfőnél a t, mintha nagyon kor a leányzó idő-k udvarján mun- Ég a torkom a emlékezetében

gába atyánkfia na róla. Futamodj

ember mélyen a Amikor letette, ményen felcsapta

? — harsogta a i elé Lábán elfu-

leány drága aján-zerszámra, amely-z ékkövek.

ny? Ki adta ezt

strálta, emelgette

a sulya! Fejede-

csak szolgálja. Tiz menj elébe bátyám, mihozzánk.

az állatok porát és mezőre. Az idegen tünődő arccal kelet

de régen elköltözött tőlünk. Te tán hallottad a híret néki?

— Hallottam-é? Őt szolgálom.

Elálmélkodott Lábán, Bethuél fia, aztán utjongani kezdett, hangos vigassággal. Leborult a földre és zokogott boldogsága nevéttén.

— Anyám, anyám! — kiáltotta kevély örömmel.

Felpattant és eliramodott büszke boldogsággal házuk tájára.

Es noha éppen a CFR. a kötött megállapodásnak többi sarkalatos alapelvét és előfeltételeit eddig nem tartotta be, az egyesület a maga részéről minden rendelkezésére álló eszközzel továbbra is dokumentálni akarja azt a komoly elhatározását, hogy a vállalt kötelezettségének eleget is tegyen. A szállítási kötelezettségüket kellően igazolja az a körülmény is, hogy jelentékeny összegű kauciót helyeztünk letétbe, anélkül, hogy egyetlen bani előleget is kaptunk volna. Ezzel kapcsolatban Groza Péter dr., a faegyesület elnöke a következő nyilatkozatot tette előttünk:

— A mutatkozó nehézségek főleg annak tudhatók be, hogy illetékes helyről nem eléggé egyöntetűen és szervesen oldják meg a problémát. Rendkívül abnormis jelenség az, hogy a faipar és a kereskedelem hivatott

testületét háttérbe szorítják a szakmán kívülről álló mindenféle rendű és rangú spekulánsok. De még akkor is, ha e szükséges rossz, amit gazdasági életünkben kiküszöbölni nem tudunk, az egyesület el van határozva, hogy tölteszi magát ezeken a mizériákon is és minden energiájával igyekszik eleget tenni szállítási kötelezettségének. Utolsó erővel igyekszik meggyőzni a kormányt a helyes tényállásról, kérve, hogy ne engedje érvényesülni azokat a tendenciákat, amelyek saját érdekköre közelében az üzérkedést akarják elősegíteni.

— Meg kell cáfolnom az egyesület belső újságjáról terjesztett híreket is. A vezetőség teljes funkcióiban van, dacára annak, hogy a nyolcas bizottság közlésében is aposztrófált kiváltságos csoportok sugalmazott közleményekkel akarják megtevésztetni a közvéleményt.

A diákmozgalom kritikája

Írta dr. Jacob Jacobovici,
a kolozsvári egyetem prorektora

A bukaresti „Arhiva pentru știința și reforma socială” kéthavonként megjelenő társadalomtudományi folyóirat IV. évfolyamának 6. számában jelent meg dr. Jacob Jacobovici, a kolozsvári egyetem tavalyi rektorának egy cikke, melynek itt adjuk az első részét. Az okos, adatszertű és mélyenjáró tanulmányra a leközlés után tesszük meg majd a magunk megjegyzéseit.

A román egyetemek iskolai ifjúsága teljesen megváltozott Nagyrománia megvalósulása óta. Ez a változás azonban brutális váratlansággal történt, mint ahogy azok az események is, amelyek a mai Románia megszületéséhez vezettek, szédítő gyorsasággal következtek be.

A mai Románia néprajzi összetétele sokban különbözik a régítől. A népek átcsoportosulása, mely a népvándorlás korszakához hasonlóan, a mi napjainkban is végbement, még inkább kihangsúlyozta ezt a különbséget. A csatolt tartományok legtöbb részében a román népesség kultúrnívója sokkal alacsonyabb az együtlakó nemzetiségeikénél, akik eddig különleges kulturális privilégiumokat élveztek.

Ama kisebbségek között, akik ma itt élnek köztünk, a zsidók voltak a legprivilegizáltabbak a régi uralom alatt. Ok, minthogy a csatolt részek legtöbb városában többségben

voltak, az iskolai kontingens tekintélyes részét szolgáltatták. A zsidók ugyanis, az életviszonyokhoz való évezredek alkalmazkodásukkal, már rég felismerték a kultúrának úgy az értékét, mint a hatalmát. Azonkívül figyelembe kell venni azt a körülményt is, hogy sok félintellektuális foglalkozásból ki voltak zárva, de legalább néhány engedték őket hozzáférni s ezért tödultak különösképpen szabad pályákra, ahol nem gördítettek utjukba egyetlen akadályt sem s ahol az érvényesítési lehetőségek sokkal nagyobbak voltak. S minthogy a szabad pályák birodalmában jelentős szerepe van az egyéniségnek, s minthogy ez a zsidóknál sokkal nagyobb mértékben fejlődött ki, mint a velük lakó nemzetiségeknél, természetesen előszeretettel választották ezeket a pályákat.

Mindenütt, ahol főszerepe van az egyéniségnek s ahol bizonyos rátermettséget és előkészültséget kívánnak, csak az érvényesül, akiben megvannak az eredmény biztosítására megkívánt feltételek. Ott, ahol a gazdanép nem rendelkezett ilyen tulajdonságokkal, azokkal pótolták, akiknél nem hiányoztak. A zsidók, bár kisebbségben voltak az őslakókkal szemben, de rendelkeztek az érvényesítéshez szükséges képességekkel, idővel minden olyan közfunkciót megszereztek, amiken a készületlen többség nem tudott volna boldogulni.

Még nagyobb lett most a különbség a magyarok és zsidók között. Azok az évezredek kiváltságok teljesen elpuhultak, ezek vi-

szont megacélosodtak és tapasztaltabbak lettek a nehéz életviszonyok között. S amikor a szociális fejlődés eltörölte a magyarok privilégiáit és egyenlő életfeltételeket adott mindenkinek, a magyarok csakhamar alulra kerültek a sajátkeztől erősített nemzetiségekkel szemben. Ez volna egyik magyarázata a magyarországi helyzetnek, ahol a szabadpályák, a kereskedelem, ipar, sajtó, stb. szinte kizárólag a zsidók és a többi nemzetiség kezében volt, míg a fajmagyarok csak ott alkottak és alkotnak ma is többséget, ahol nem kívánnak megfelelő képzettséget és ahol kiváltságaik vannak.

Ugyanez a helyzet állott elő Bukovinában és Beszarábiában is.

A régi királyságban csak egyes vidékeken volt tapasztalható ez a jelenség. A regát többi részében a román őslakosság felkészültsége miatt az idegen elemek vagy nem boldogultak, vagy gyorsan asszimilálódtak. S így történt, hogy az idegen elemek és különösen a zsidók, bár sokan voltak, mégsem tudtak ott olyan hatalomra szert tenni, mint a környező országokban. E tekintetben a törvényes megszorító intézkedések nem voltak olyan nagy hatással, mint a román nép karaktere és jobb felkészültsége. De a mai Románia megszületésekor az új területeken más, a fent leírt helyzetet találtuk. Főképpen a kultura területén, amelyről szó van, teljesen uralkodó elemként találtuk a zsidót.

A minél gyorsabb romanizálás jogos kívánságával mi nemcsak felhívunk mindenkit és mindent, aki s ami román, de kerestük is azokat, akikkel azonnal be lehetne tölteni a román állami szervezethez szükséges minden intézményt. A hadsereg, vasút, posta, közigazgatás stb. azonnal mindent felszítottak, ami román volt, tekintet nélkül az intellektuális felkészültség fokára. De a mi régi román intelligenciánk nem volt elég, sőt aránylag nagyon is csekély a kis Romániában. Ez az elégtelenség még súlyosabb és érezhetőbb lett a román népelem megkettőződésével, annál is inkább, mert az új részek románsága vagy egyáltalán nem rendelkezik intellektuális hajlammal, mint például Beszarábiában, vagy nagyon kis mértékben, mint Bukovinában és Erdélyben. Ezekből nyilvánvaló a viszonyok egyenlőtlensége s hogy a jelenlegi helyzet súlyos.

Még egy körülmény, amit figyelembe kell venni az, hogy az egyetemi ifjúság mindenütt a városokból kerül ki. De a mai Romániában a román elem kisebbségben van a városokban. És ha vannak is nagy román tömegek a vidéken, a csatolt területek városaiiban viszont nagyon aggasztó kisebbségben vagyunk. A kapcsolt részekben észlelhető hiánya egy román polgári osztálynak, vagyis annak a rétegnek, mely az egyetemeket táplálja, megérteti velünk a jelenlegi helyzetet.

(Folytatjuk)

Leégett egy biharmegyei község

Földönfutó lett a lakossága

(Nagyvárad, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Nagyvárad közelében lévő Biharcsalános községben csütörtökön este óriási tűzvész pusztított, amely a falunak a felét elpusztította. A tűz az eddigi megállapítások szerint este 10 órakor keletkezett. Egy földművesház nyitott tűzhelyéről szikra pattant a ház náddal borított tetéjére, amely egy pár pillanat alatt tüzet fogott. A bentlétők csak akkor vették észre a tüzet, amikor már hatalmas lángnyelvek szöktek az ég felé.

A tűz lokalizálására kivonult az egész falu lakossága, azonban időközben szélvihar támadt, ami megakadályozta az oltást. A község lakóinak kétségbeesetten, tehetetlenül látták, hogy minden erősítés hiábavaló az elementáris erővel dühöngő tüzzel szemben. Néhány perc leforgása alatt a közeleli házakat is lángtenger borította el. Mentésről szó sem lehetett. A termést néhány nappal ezelőtt takarították be, ez is elpusztult. Az állatok, butorok és mindenféle ingóságok is. A jelentések szerint tizenhárom ház égett le anélkül, hogy a bennük levő ingóságok, butor, állatállomány és gabona legkisebb részét is megtudták volna menteni.

A tűzvész egész éjszaka dühöngött s csak a reggel felé elősiető környékbeli tűzoltóosztagok emberfeletti munkájának köszönhető, hogy nem égett le az egész falu. A földönfutóvá lett lakosság felségítésére valószínűleg társadalmi akciót indítanak.

— Menj el, énegetlen leányom! Isten tartsa kezét téföltödd!

Es kiáltotta Lában:

— Menj el, én hugom és szaporodjál ezer-szerváló ezerig!

A nyergelt tevék a mezőn állottak, telt bendőjük vize lelettyent hasukon. Az első tevének puha fészkebe felsegítette az idegen ember Rebekát, a mozgótevelőkbe dajkáját és a kedvérevaló szolgálóleányokat. Könnyes szemmel nézett utánuk Lában. A szomorkodó asszony zokogott hangosan a tornácra.

Rebeka nem tekintett vissza. Nem volt szomorú, a mellettejáró idegen emberhez beszélt asszonyi kíváncsiságában.

— A nevéd se mondottad meg az én uramnak!

— Ávrám fia Izsák ő.

— Milyen? Megmondanád nékem?

— Szelid, mint az álmok csöndje. Halk az ő beszédje, sok a tünődése. A sátor békeségét kedveli, a mezők színét és a madarak éneklő beszédét. Haragja nincsen néki, kemény beszédet nem mond a szája. Gondolata titkok után szomjas.

— Ereje van, hogy megbirkózzék a sanda ellenséggel?

— Jósága az ő ereje!

— De ha keményen megrohanják?

— Visszasuhint szavának bölcsessége.

— Senkitől nincs félnivalója?

— Istent féli, nem bánthatja őt senki.

Sokáig hallgattak. De a kíváncsiság sarkalta Rebekát.

— Szép-e? Megmondhatnád nékem?

— Szép. Alomból született.

Nem kérdézt többé a leányzó semmit.

Hosszu napok hosszú utját járták. Egy méla alkonyaton, messzi utjuk után, csöndes mezőségre értek. Harmatok csüngtek a füvek levelén, vidító dallal fohászokdtek a madarak. A réten ábrándosarcu ember ült egymagán. Arcát emelte feléjük, amikor meglátta őket, közeledett hozzájuk.

— Ki ez a férfi, aki hozzánk közeledik? — kérdezte Rebeka. — Szeme csöndes, mint a tó vize. Ki ez az ember, mondd meg nékem!

— Az én uram ő.

Leszállott Rebeka a tevé hátáról, elfedezte arcát kendőjével és alázattal lépett Izsák elébe.

— Elhagytam érted anyám házat. Itt vagyok!

Mosolygott Izsák szája, de szemében megmutakozott a borzalom megremegő emléke. Megmutakozott az oltár magassága, ahol porával akart lakolni az eljövendő nép sorsáért. És előtte állt az asszony, termékenységet ígéro teste, hogy majdan népek sokadalmának legyen szülőanyja.

Kinyújtotta a kezét utána.

— Légy asszony közöttünk, annak helyébe, aki elment. Tárva áll a sátra tenéked.

Kézen vezette az elfedezettarcu leányzót Szárái elhagyott sátrába, hogy feleségül vegye magának. Utánuknézett a szolgálóember, szája csendben beszélt.

— Igéretemet megcselekedtem első felében!

(London, a tőjtől.) Beavatott miniszterelnököknek meggyezésre jut minisztertanács megszervezésére a szövetségesek joga.

A választ a s legkisebb

Lord Róbert Cecréval tárgyalások az angol főváros mációk alapján, a holnap megtörténi.

E pillanath körülbelül a kö

A ma

Berlin, a hatott az a hír, fogadják el a mekedők azt az indők is csak valutanán

a lakosság le

de már sehol nem élelmiszercikkeket kereskedők kiszol

Végrehaj

Előz

(Kolozsvár, dősítójától.) Hárórala Fränkel Mő körülbelül két év végrehajtást és p adási köreibe minthogy minden a Banca Generala erejéig közös értelemesek, szesz amelyekben a bar szerződés szerint b

Kereskedők rása annál inkább denki tudja, hogy nagy fedezet állja értéksökkenés realizálni. Olyan rülményt, mint a ki fogják használni aktívája — amel negyvenmillió le szugorodni.

A Fränkel-cből állanak. Itt erdőségek, itt va Árpád-utcai most passzívája körül

Fränkel Mő lalkozás lebonyoltozkodik. Sárgón jelezték, hogy a mondas nélkül Közben azonban hogy a cég főnök

Dr. Klein tanácsosa, akinél lödtünk, kijelent nem érkezik, ne és csak annyit, je zős értekezletre gozik, amely hiv hitelezők között. Itt említjük

Markov Cluj—Kolozsv

Győzött Baldwin izolációs politikája

Vasárnap válaszolnak a szövetségesek jegyzőikre

(London, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beavatott politikai körök szerint Baldwin miniszterelnöknek sikerült a kormány tagjaival megegyezésre jutnia a jóvátételi kérdésben. A minisztertanács ma összeül, hogy választ adjon a szövetségesek jegyzőikre.

A választ a szövetséges államok követel legkésebb vasárnapig megkapják.

Lord Róbert Cecil, aki jelenleg Párisban Poincaréval tárgyalásokat folytat, holnap várják vissza az angol fővárosba és valószínűleg, a fontos információk alapján, amelyeket magával hoz, a döntés holnap megtörténik.

E pillanatban a szövetségesek helyzete körülbelül a következő:

A márkát már nem fogadják el fizetési eszközl

Berlin, augusztus 10. Tegnap este pánikként hatott az a hír, hogy a kereskedők többé nem fogadják el a márkát fizetési eszközl. A kereskedők azt az indokolást hozták fel, hogy a termékek is csak valutáért adnak árut. A híradás után

a lakosság legelőször is megrohanta az élelmiszerüzleteket,

de már sehol nem tudtak semmit bevásárolni. Az élelmiszercikkeket is csak valutáért hajlandók a kereskedők kiszolgáltatni. Most Berlin egész la-

Németország még mindig számít Anglia segítségére,

a londoni kormány Belgiumba veti minden reményét, Belgium bizik Franciaország engedékenységében, Olaszország pedig lesi, melyik álláspont kerekedik felül, hogy azután ahhoz csatlakozzék.

A „Tems“ ma vezércikkben foglalkozik a német pénz romlásával

és annak a véleményének ad kifejezést, hogy az aranykölcsön, amelyet Németország most fel akar venni, nem fog sikerülni, így tehát nem lehet számítani arra a harmincemilliárd aranymárkára sem, amelyet Németország jóvátételi fizetésül felajánlott.

kossága a tözsdére vetette magát, ahol a devizaforgalom felszabadtítása óta hatalmas forgalom indult meg. Az értéktelen márkátömegekért mindenki dollárt, fontot és hollandi forintot igyekszik vásárolni.

Ebert elnök rendeletet adott ki, amelyben megtiltja, hogy a márkát tíz angol font értékben felül külföldre eladják. Ebert ezzel akarja megakadályozni, hogy a külföldi piacok Németország kihasználásával, előnyöket szerezzenek.

Végrehajtást és zárlatot kértek a Fränkel-cég ellen

Előzetes értesítés és fölmondás nélkül jártak el a cég ellen

(Kolozsvár, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Három nappal ezelőtt a Banca Generala Fränkel Mór kolozsvári nagyvállalkozó ellen körülbelül két és félmillió lej erejéig biztosítási végrehajtást és polgári zárlatot kért. Erdély gazdasági köreiből a hír meglepetésszerűen hatott minthogy mindenki tudta, hogy a Fränkel-cég és a Banca Generala között körülbelül huszmillió lej erejéig közös érdekeltségek állanak fenn, erdélyi termékek, szeszüzletek és egyéb vállalkozások, amelyekben a bank a tolyósított összeghez mérten szerződészerűen haszonrészes is.

Kereskedők körében a banknak ez az eljárása annál inkább keltett feltűnést, minthogy mindenki tudja, hogy végrehajtás esetén bármilyen nagy fedezet álljon is rendelkezésére, a javakat értékesítés nélkül nem lehet majd pénzre realizálni. Olyan pénzsűke van, hogy ezt a körülményt, mint alkalmas konjunkturát, feltétlenül ki fogják használni a cég ellen, amelynek mai aktívája — amely hozzávetőleges becslés szerint negyvenmillió lejre rug — tetemesen össze fog szigorodni.

A Fränkel-cég aktívái elsősorban részvényekből állanak. Itt vannak a felsővárosi és bácbai erdősegek, itt van a közraktár és Baktelep és az Árpád-utcai most épülő ipari szeszgyár. A cég passzívja körülbelül tíz-tízmillió.

Fränkel Mór ezidőszereint nagyobb üzleti vállalkozás lebonyolítása céljából Törökországban tartózkodik. Sürgönyértesítés ment hozzá, amelyben jelezték, hogy a cég ellen előzetes értesítés és fölmondás nélkül vezetik a biztosítási végrehajtást. Közben azonban Fränkel családja úgy értesült, hogy a cég főnöke már hajóra is szállt.

Dr. Klein Miksa ügyvéd, a Fränkel-cég jogtanácsosa, akinél a feltűnést keltő ügyben érdeklődtünk, kijelentette, hogy amíg Fränkel Mór haza nem érkezik, nem nyilatkozhat ebben az ügyben és csak annyit jelentett ki, hogy a hitelezőket közös értekezletre hívta össze és egy tervezeten dolgozik, amely hivatva lesz harmóniát teremteni a hitelezők között.

Itt említjük meg, hogy a Fränkel-cég felek;

fateleperől négyezer köbméter tüzfát akartak má délelőtt elszállítani a megállapított kétezernégyezer lejese maximális áron. Az elszállítást azonban megakadályozta egy kolozsvári bank, amely bírói végzés alapján egy másfélmillió biankó váltó fedezetére lefoglalta a tüzfát. Beavatott helyről szerzett értesülésünk szerint a dolgok mai állása olyan, hogy a csőd aligha lesz elkerülhető.

Sulyos zavargások Kinában

Páris, augusztus 10. A „Liberte“ jelentése szerint Kinában a felfordulás általános. Az európai kormányok a kínai vizeken flottatüntetést rendeztek. Franciaország két cirkálót küldött ki.

A NYOMORULTAK

Leszállított árak!
HARISNYA, KEZTYÜ ÉS KÖTÖTTARU KÜLÖN-LEGESSÉGEK EREDETI GYÁRI ARBAN ÁRUSITTATNAK

BLATT

Leszállított árak!
KÖTÖTT-SZÖVÖTT ÁRUHÁZA CLUJ KOLOZSVAR FÖTÉR 13. SZÁM ALATT

Allami tisztviselőknek külön engedmény!

Markovits F. ékszerész!
Cluj-Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany, ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánst legmagasabb napi áron veszek.

A borkoffer

Apró dolog, talán azért mégsem jelentéktelen. Csapon történt, a vasutállomáson, tiso beavot követő éjszakán.

A kupéba jött egy őszes, tekintélyes szakállu zsidó ember, nehéz biberkalappal a fején, alatta plüssapka. Disznóórból való koffert hozott, letette az egyik padra, azután átment a termes kocsi másik padja mögé, nézte a koffert, közben megemelte a kalapját, szellőzte magát, látszott rajta, hogy fájlalta Jeruzsálem pusztulását, de jól esett neki, hogy tul van a hosszú kinzó bőjtön.

Jöttek utasok és a borkoffer mellé ültek jobbra és balra; a padok gyorsan megteltek.

Bejött egy házaspár. Az asszony gyermeket hozott a keblén, a férfi egy három év körüli fiúcskát vezetett. Hely már nem volt, a borkoffer nyugodtan pihent. A férfi már nyult a táská után, hogy helyet csináljon asszonyának.

— Nem lehet, a koffer a fiamé — szölt át a zsidó.

— Hova ütlessem az asszonyt a gyerekével — szölt indulatosan a férfi — aki utazik, legyen a fülkében!

Láttam, az öreg habozik egy pillanattig. Az apai szív és az emberi érzés tusakodtak benne. Atyai szive győzött.

— A fiam helye — szölt idegesen. Én nem csodálkoztam ezen, mert tudtam, hogy bőjtölt és bizonyára sokat könyörgött a szent város pusztulása miatt napközben. A fiam — folytatta — megfizette a jegyét, joga van lefoglalni egy ülőhelyet.

Rosszul hatott ez az okvetetlenkedés.

Méltatlankodtak, sőt zsidóztak az emberek. Az öreg most már csak azért sem hagyta és — jogrendes országban lévén — a koffer a helyén maradt.

De mi történt:

Valaki felszólt hozzá alulról, nyilván a fia. Az öreg fogta a bőrdöt és vitte oda, ahol nincs olyan zsufoltság. Most már kitört a vihar. Uzsorásnak, szivtelennek, osalónak mondották és a szidalmazók közül egy suhanc arcul ütötte az öregot.

Kinos csönd támadt erre. Ilyen tüntetést nem érdemelt, ez volt mindenkinek a meggyőződése, de azért senki egyetlen szóval sem avatkozott a dologba és ha az öreg visszafogott volna, bizonyos, hogy mindenki az ő pártjára áll. Az öreg azonban, mint egy orosz regényhős, sajnálkozó léhézéssel szölt:

— Warum haben Sie mich geschlagen?

Meglátja, hogy fogja még ezért szégyelni magát! Meglátja!

Hajlottan eltűnt az éjszakában.

A suhanc pedig le akart ülni és kérte a pad sarkán az egyik utast, hogy szoruljon beljebb. Az utas szó nélkül felkelt és átadta a helyét. A mellette levő ember is. A pofozó legény mellett nem akart ülni senki.

Ugy utazott, mint egy ur. Vagy úgy, mint egy belpoklos.

(Szabó Imre szlovenszkói utlnaplójából.)

— Megdrágult Magyarországon a dohány. Budapestrol jelentik: A jövő héttől kezdve a dohányneműek ára száz—százötven százalékkal megdrágul.

— Elfogtak egy leánykereskedőt. Belgrádból jelentik: Néhány héttel ezelőtt Jahn Pál bejelentette a rendőrségen, hogy tizenhétéves Mária leánya eltűnt. A gyanu akkor egy Lakota nevű rovtomultu emberre irányult, akivel a leányt együtt látták. Lakotát most sikerült Bródban kézrekeríteni. Beismerte, hogy a leányt ő szöktette meg, de — állítása szerint — nem tudja, hogy a leány most hol van. Miután Lakotáról tudja a rendőrség, hogy kerítéssel foglalkozik, bizonyosra veszik, hogy a leányt valamelyik rossz hírű házban helyezte el. Lakotát letartóztatták, a leány után pedig tovább nyomoz a rendőrség.

ltabbak lettek amikor a szok privilegiu- dott minden- ulla kerültek ségekkel szem- a a magyaror- ályák, a ke- ate kizárólag a kézeben volt, ottak és alkot- kivánnak meg- ságaik vannak elő Bokovina- gyek vidékeken A regát többi felkészültsége nem boldogul- ak. S így tör- s különösen a em tudtak ott nt a környező örvényes meg- k olyan nagy raktere és jobb a megszületése- nt leirt helyzete- tura területén, kodó elemként as jogos kíván- indenkit és min- stük is azokat, a román állami zménynt. A had- stb. azonnal min- tekintet nélkül az De a mi régi lég, sőt aránylag ában. Ez az elég- etőbb lett a ro- annyál is inkább, egyáltalán nem al, mint például mértékben, mint ből nyilvánvaló a a jelenlegi hely- figyelembe kell ság mindenütt a omániában a ro- árosokban. És ha a vidéken, a ont nagyon ag- kapcsolt részeken lgári osztálynak, az egyetemeket nlegi helyzetet.

gyei község ossága Az Uj Kelet tu- lében lévő Bihar- este óriási tűzvész felét elpusztította. szerint este 10 esház nyitott tűz- addal borított tete- tt tüzet fogott. A re a tüzet, amikor ek az ég felé. ault az egész taln szélvihar támadt, A község lakósnai átták, hogy minden ris erővel dühöngő forgása alatt a kö- zotta el. Mentésről hány nappal es- szult. Az állatok, ok is. A jelentések anélkül, hogy a állatállomány és ádták volna menteni. dühöngött s csak a eli tűzoltóosztagok nhető, hogy nem önfutóvá lett lakos- rsadalmi akciót in-

TUNGSRAM A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági szolidaritás napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

A hetedik napon

igy szolt az Isten:

— Minden jót kisarjastott már a föld és minden rosszat is. Hozzátok elébem a népeket, hogy minden fajtát a jogába iktassak.

A szeráfok összerelték a népeket és az Isten igazságos osztást tett közöttük. Egynek adott erőt, másnak szépséget, megint másnak gazdaságot, vagy hatalmat.

A legkisebbnek adta a bölcseséget.

— Uram, — szolt ez az Istenhez — mit csináljak én ezzel? Ha ezt a sok bölcseséget magamba folytom, boldogtalanabb leszek, mintha semmit sem adtal volna. Bölcs emberek, tudod, fecsegni szeretnek, mert a boldogság nem abban van, ha magunknak tartjuk meg, hanem abban ha adhatunk belőle másoknak is. Hát kérünk uram, ha adtal bölcseséget, adjál hozzá lehetőséget is, hogy megoszthassuk a testvéreinkkel.

— Hát menj és tanisd bölcseségre a többit, aki mást kapott.

— Százféle népet teremtettél uram és mindegyik más nyelvet beszél, én pedig csak a magamét tudom. Beláthatod, hogy ezzel nem mehetek a népek közé. Hanem engedd meg, hogy én minden nyelven beszélhessek, akkor aztán az egész világon megértenelek.

Az Úr elgondolkodott:

— Tul sokat kértél, Minden nyelvnek minden szavát nem adhatom. Egy szó legyen, amit sehol meg ne tanulhass. A nagy ajándéknak ez az ára.

Rostát hoztak a szefárok és az Isten belepörgette a nyelvek szőszemeit. Idiómát idióma után és a rostán mindig csak egy szó esett ki.

A szefárok megnézték.

A legdrágább szó volt valamennyi között. Ez hogy: otthon.

Akárhogy rázták a rostát, mindig csak ez pörgött ki belőle.

És a nép, mely az Istentől bölcseséget kapott, elment a népek közé, hogy teljesítse küldetését. Igéket hirdettek és meg is hallgatták. Egyik nép jól fizetett, a másik rosszul, de enni-inni mindenütt ott. Csak szállást, azt nem adtak.

És a szegény világbölcsek nép, országból országba tántorgott és a lelke fölveződött egy nagy-nagy sóvárgástól. Otthont akart, meleg, világos otthont. Az agya és a szíve tele volt az otthon képével, de kiformalódni nem tudott belőle.

Mindent tudott kérni, csak otthont nem, mert ezt a szót egy nyelven sem tudta, bárha százféle nyelven beszélt is...

Ez a nép: a zsidó nép.

a. p.

— Az Uj Kelet nagyváradi kiadóhivatala Szilágyi Dezső... 6 sz. alatt van, ahol a lapot érdeklő bá... ilyen ügyet elintéznek

— Meghosszabbították a repatriálás határidejét. A békeszerződés szerint a repatriálásra kitűzött határidő július 26-ával lejárt. Ennek dacára bukaresti forrásból szerzett megbízható információk szerint a repatriálás nem szünetel és egyelőre határozatlan időre van meghosszabbítva. A tárgyalások a repatriálás meghosszabbítása iránt a román és magyar kormány között folyamatosan vannak és előreláthatólag rövid időn belül létrejön az új egyezmény, amely a békeszerződésben tul-rövidre szabott határidőt meghosszabbítja.

— Bombamerénylet Sztambulinszky miniszterelnök védi ellen. Szófiából jelentik: Két ügyvéd, akiket a Stambulinszky-kormány elfogott miniszterei és a letartóztatott parasztpártiak védelmére kirendeltek, panaszt tett a rendőrségen, hogy lakásukba bombákat dobtak, amelyek lakásukat összerombolták. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Elítélték a kolozsvári vasúti műhely sikkasztóit. A kolozsvári törvényszék büntetőtanácsa ma folytatta a vasúti műhelypénztár sikkasztói bűnperének tárgyalását. A tárgyalás során a vádlottak beismerték a bűncselekményt, így a bizonyításra nem is került a sor. A perbeszéd után dr. Román Valér, dr. Cuirdariu és dr. Ghilezan ügyvédek, a vádlottak védői azt fejtették, hogy a vádlottak bűncselekménye nem meríti ki a sikkasztás kritériumait, mert a vádlottak jóhiszeműleg nyultak a pénzhez. A törvényszék tanácsa hosszas tanácskozás után kihirdette az ítéletet, amely vádlottakat sikkasztás vétségében mondta ki bűnösnek, de tekintetbe vette az enyhítő körülményeket és a büntetést a legminimálisabbra szabta ki. Todorovot és Talabat egy évi, Tothot pedig nyolc havi fogházra ítélte a törvényszék. Az ítélet ellen az ügyész és a védők felelősséget éltek.

— Autókarambol Nagyváradon. Nagy váradról jelentik: Ma délelőtt 10 órakor a Bémer-téren könnyen végzetessé válható autószerencsétlenség történt. Egyik temesvári tura-automobil a fűt felé tartott, amikor az egyik mellékutcából a megengedett sebességnél jóval gyorsabban rohanó 146. számú nagyváradi személyautó belerohant a turaautóba, úgy hogy a turaautó első része teljesen összeroncsolódott. Különös szerencsés véletlen folytán egyik automobil soffitörje sem sérült meg.

Csak megpihenni...

És elindult Achász örök bolyongásra,
nem is hívták vissza
s vissza nem is nézett,
csak ment, előre, pokolraszánt szívtel
a szenvedés felé.

S ha megdobálták követ: Eszter simogatja,
nem hallott ő gunyszót;
Eszter suttog hozzá
megtagadott, szép busongó szavakat,
— azt hitte. S boldog volt.

Nagy elefántcsont-trónját sose vágyta vissza
mámorhintó éjre
nem vágyott a vére,
csak megpihenni.
S lerázta szívéből a kőkolancot. Ráült
és Eszterről álmodott.

Assér Lemil

— Egy óra két perc a repülési világ-rekord. Londonból jelentik: Carter angol pilóta a London-körül repülésben megdöntötte a sebesség világrekordját. Egy óra 2 perc és 13 másodperc alatt 200 angol mérföldet repült.

— Százezer négyzetméter erdő ég Franciaországban. Bordeauxból jelentik: Lacalan környékén óriási tüzvész keletkezett, amely százezer négyzetméter kiterjedésű erdőséget elpusztított. A tűz megfékezésére katonaságot rendeltek ki.

— A „Matin“ főszerkesztőjét a becsületrenddel tüntették ki. Párisból jelentik: Jules Sauerweint a „Matin“ főszerkesztőjét a becsületrend nagykeresztjével tüntették ki.

— Prágába érkezett az első repülőgép Londonból. Prágából írják: Szombat este fél nyolc órakor érkezett meg Prágába a London-Köln-Prága vonalon közlekedő óriási eroplán, amelyet Bernard angol pilóta vezetett. A légi járó-gép Marconi beszélőkészülékkel, elfogadó állomással és indítóval van felszerelve és azonkívül van az eroplánnak modern iránykeresője is. A repülőgép megérkezésénél jelen volt Clark angol követ és Steflicsek, a Marconi-társaság képviselője. Néhány nap múlva az eroplán visszatér Angliába.

— Sváb diákok kölföldön. Temesvárról jelentik: A bánági román nemzeti párt hivatalos lapja, a „Vointa Banatului“ legutolsó száma különös esetről emlékezik meg. A stuttgarti főiskolában jelenleg huszonöt bánági diák tanul, husz sváb nemzetiségű, a többi zsidó és román. Néhány hét előtt, amikor a diákok nyári vakációja aktuális lett, az ottani Vöröskereszt értesítette a bánági

diákokat, hogy július végén különvonat indul Temesvárra, mely német gyerekeket visz nyaralni a Bánágba. Ez a vonat — közölte a Vöröskereszt — szívesen hazaszállítja a bánági diákokat is, ami számukra nemcsak kényelmet, de jelentékeny költségmegtakarítást is jelent. A diákok nagy örömmel vették az értesítést. Nagy volt azonban a nem sváb diákok meglepetése, amikor tudomásukra hozta a Vöröskereszt, hogy őket nem szállíthatja hazájukba a gyermekvonattal, mert ez ellen a sváb diákok óvást emeltek. Hogy milyen indokból emeltek óvást, azt nem közölték a lemaradt diákokkal. A „Vointa Banatului“ ez alkalommal éles támadást intéz a sváb diákok ellen, akiknek eljárása temesvári sváb vezetőkörökben se talált helyeslésre.

— Lemondott a Bethlen-Prónay affér döntőbírósa. Budapestről jelentik: A Bethlen-Prónay affér ügyében választott döntőbíró, mivel a döntőbírósnak elnöke tartózkodott a szavazástól, lemondott.

* Értesítés. Értesítjük az érdekelteket, hogy a f. hó 12-ére hirdettett תורה קערה, előre nem látott akadályok miatt bizonytalan időre elhalasztott. Egyben értesítjük t. tagjainkat, hogy az új alapszabálytervezeten végzett összes módosítások folyó hó 12-én vasárnap délelőtt 10 órakor, folytatódó közgyűlés keretében újlag fel lesznek olvasva, mely alkalomra t. tagjaink megjelenését kérjük. Ugyanakkor fog megtörténni a jegyzőkönyv hitelesítése is. Cluj, 1923. augusztus 10. Az előjáróság.

— Fogvamaradnak Kruppék. Párisból jelentik: A legfőbb semmitörvényes Krupp és társainak szabadlábra helyezésük iránt beadott kérvényét.

— A színházigazgató lelőtte a színház tulajdonosát. Párisból jelentik: Bordeaux közönségét megdöbbentő dráma tartja izgalomban. A dráma a Trianon-színházban játszódott le, amelynek tulajdonosa Cahen a kikötőváros egyik legismertebb nagyiparos. Cahen a művészet igazi barátja, ezért vette át a színházat, amelynek a vezetésében részt is vett. Tegnap a színház művészeti igazgatóját. Bonalt kereste fel, akivel fontos üzleti ügyekről tárgyalt. A tárgyalások viharos hangon folytak le. Bonal a vita hevében revolvert rántott ki irásztal fiókjából és anélkül, hogy célzott volna, egymást után sütötte el Cahenra. A nagyiparos lezuhan a székéről, két golyó találta el. Cahenben még volt annyi erő, hogy elhagyja a színházi épületet. Kivánszorgott a Rue Franklinra, ahol összeesett. Az utca kövéről szedték fel és bevitték a patikába, ahonnan mentőkocsi vitte a legközelebbi kórházba. A színházigazgató az eset után néhány levelet írt, azután elment a rendőrségre, ahol néhány rövid szóval elmondotta a tragikus esetet. Letartóztatták. Kihallgatásakor elmondotta, hogy Cahen terveit csökönnyösen ellenezte és keresztelte, a vita hevében elvesztette nyugodt ítélőképességét és pillanatnyi elmezavarában ragadott revolvert. Sajnálja tettét, amelyet maga se tud megérteni. Bonal, akit a rendőrség fogva tart, igen tehetséges színész, egy év óta vezeti a színházat, több darab vezetőszerében nagy sikere volt. Bordeauxban, amelynek egyik legkedveltebb színésze volt, mély részvétellel viseltetnek iránta.

— Saljapin Bécsben és Budapesten. Bécsből jelentik: Saljapin, a világhírű orosz énekes, aki jelenleg Párisban szerepel, elfogadta a bécsi Staatsoper és egy hangversenyigazgatóság meghívását és a télen többször fellép majd a bécsi operaházban és több hangversenyt fog adni. Bécsből Budapestre utazik, ahol szintén több hangversenyt szándékozik adni.

— Kitérni készül egy óromániai vulkán. Bukarestből jelentik: Moldovában a Calimane-hegy, amelyről kétségtelenül megállapítható, hogy vulkanikus eredetű és valamikor tűzhányó volt, újból működni kezdett. Egyelőre ugyan látát nem dobott ki magából, de állandó földalatti zugásával rémiti a környék lakosságát. Mint Jassiból jelentik, a földalatti zugás napról-napra erősödik s a környék lakossága, amelyet páni félelem tölt el, siet elhagyni otthonát, mert attól tart, hogy a Calimane kitér. Pénteken éjszaka mértföldekre tisztán lehetett hallani a hegy belsejében működő erők tombolását, ugyanígy, hogy a tűzhányóhoz legközelebb fekvő község: Brosteni lakosai egytől-egyik elhagyták a falut és távolabbb fekvő helyeken igyekeznek életüket a vulkán esetleges kitérése esetére biztosítani.

— Felfüggeszté táviró-állomás főnök. Az Uj Kelet számol almérnöknek a nagyv főnökének szélhámos idején azt is, hogy hivatal igazgatósága dokolatlan diszkreció almérnököt, noha a váradon közbeszéd tá Kétheti vizsgálat után Luculescut állásától Antonescu mérnököt nevezte ki. A ren bűnössége kétségbeni toztatta le. Érdeke állomás, amely meg napig elsőrendűen melen a külföldi forg tokzatos módon a fe nem funkcionálnak postaigazgatóság el táviróállomást csak felhasználni.

— A Habima Bánffyhyunadról in örömmel és megleg a közeli napokban a hány napig vendég társulat három év ez idő alatt igazi z AhoVá eljutott és megpendítették, min lan tetszésre talált é a zsidó közösségtől művészet egységesit szahozta a zsidó társág Bánffyhyunadról pel, ahonnan néhány netre megy. Erteeti társulata Bécsbe ut ujjabb erővel felfi első komikust, egy nézett fognak szerző operett egyttest. M nak beállítani és re finnepek után teljes vissza Erdélybe.

— Helyesbíté az Uj Kelet nevével nálatosan téves infor nyiben, mint utóbb visszaélést nem köve tések felvételére meg

— Tengerbe yorkból jelentik: Brooklynban próbare Eisemann hadnagy Gyakorlat közben a és a vízbe esett. A hogy az aviatikusok A Hamilton-erődtől többen csónakon e segítségére, de ezek veszedelmes helyze uszó repülőgépre. A bekötözték a norvé vitték őket.

— Angliában időjárás hatása szor gol rőzsatermelők e írják, volt olyan k 24 virágot tudott e pedig, akik nem r berendezkedésekkel felmutatni. A kiál nyel járt. Két új r és a „Bessie Chapl érmét.

— Oda és v — uszva. Sullivan meguszta a La Ma Dovernél ismét elé elindult, már nag a londoni Evening megintervjuolta tette, hogy amiko még nem gondolt csak gyakorolni. Azonban oly jó fo vezető szél fujt, ho

Szombat, 1928 augusztus 12.

— Felfüggesztették a nagyvárad szikratávíró-állomás főnökét. Nagyváradról jelentik: Az Uj Kelet számolt be előzőnk Luculescu állmérnöknek a nagyvárad szikratávíró-állomás főnökének szélhámosságairól. Megirtuk annak-főnökének azt is, hogy a nagyvárad postahivatal igazgatósága és a rendőrség igen indokolatlan diszkrecióval kezelte az ügyet, az állmérnököt, noha annak visszaélései Nagyváradon közbeszéd tárgya, nem tartóztatta le. Kétheti vizsgálat után a postaigazgatóság ma Luculescut állásától felfüggesztette és utódjául Antonescu mérnököt, aki kiváló szakember, nevezte ki. A rendőrség Luculescut, noha bűnössége kétségen kívül bizonyult, nem tartóztatta le. Érdekes, hogy a szikratávíró-állomás, amely megnyitása után két-három napig elsöndörően működött, ma teljesen képtelen a külföldi forgalom lebonyolítására. Titokzatos módon a felvívó és leadó készülékek nem funkcionálnak. Emiatt a nagyvárad postai igazgatóság el is határozta, hogy a szikratávíró-állomást csak belföldi forgalomra fogja felhasználni.

— A Habima utolsó nyári szereplése. Bánffy-hunyadról írják: Az itteni zsidóság örömmel és meglepéssel gondol arra, hogy a közeli napokban a Habima színtársulata néhány napig vendégszeretettel fogja itt. A kitűnő társulat három év óta működik Erdélyben és ez idő alatt igazi zsidó kulturmunkát végzett. Ahová eljutott és ahol a zsidó szív hurjait megpendítették, mindenütt visszhangra, osztatlan tetszésre talált és azokat a zsidókat is, akik a zsidó közösségtől már régen eltávolodtak, a művészet egységesítő, felemelő nagy ereje visszahozta a zsidó táborba. A Stramer-féle társulat Bánffy-hunyadról Félix-fürdő vendégszeretettel, ahonnan néhány előadás után nyári szünetre megy. Ertestülésünk szerint Strammer és társulata Bécsbe utaznak, hogy itt a társulatot újabb erővel felfrissítsék. Valószínűleg egy első komikust, egy komikát és egy szalonszíniest fognak szerződtetni és megszervezik az operett együttest. Mindenesetre orchestert fognak beállítani és remélhető, hogy a nagy zsidó ünnepek után teljes felkészültséggel érkeznek vissza Erdélybe.

— Helyesbítés. „Rosenzweig Mór visszaél az Uj Kelet nevével“ című tegnapi közlésünk sajnálatosan téves információ alapján íródott, amennyiben, mint utóbb meggyőződünk, Rosenzweig visszaélést nem követett el; hirdetések és előfizetések felvételére megbízása volt.

— Tengerbe zuhant aviatikusok. New Yorkból jelentik: A Hamilton-erőd közelében, Brooklynban próbarepülést végzett két aviatikus, Eisemann hadnagy és Rasmussen tisztjelölt. Gyakorlat közben a repülőgép hirtelen felfordult és a vízbe esett. A zuhanás oly hirtelen volt, hogy az aviatikusok fejlel lefelé estek a vízbe. A Hamilton-erődtől a repülőhangár emberei közül többen csónakon siettek a lezuhant aviatikusok segítségére, de ezek akkorra már kiszabadultak veszedelmes helyzetükből s telmáztak a hanyat uszó repülőgépre. A két aviatikus apró sérüléseit bekötötték a norvég kórházban s azután hazavitték őket.

— Angliában nincs rózsza. A hűvösebb időjárás hatása szomorúan mutatkozott meg az angol rózsatermelők ezévi kiállításán. Mint Londonból írják, volt olyan kiállító, aki hetven ezer töről csak 24 virágot tudott bemutatni. Műkedvelő kertészek pedig, akik nem rendelkeznek megfelelő védelmi berendezésekkel, egyáltalán nem tudtak sikert felmutatni. A kiállítás mégis gyönyörű eredményt ért. Két új rózsafajta: a „Lady Round way“ és a „Bessie Chaplan“ megkapta a nagy aranyérmét.

— Oda és vissza a La Manche-csatornán — uszva. Sullivan amerikai őrnagy oda és vissza meguszta a La Manche-csatornát. Mikor az őrnagy Dovernél ismét elérte az angol partot, ahonnan elindult, már nagy tömeg várakozott rá, köztük a londoni Evening News tudósítója, aki rögtön megintervjuolta a bátor uszót. Sullivan kijelentette, hogy amikor vasárnap este fűtrődni indult, még nem gondolt arra, hogy rekordot fog uszni, csak gyakorolni akarta magát a távuszásban. Azonban oly jó formában érezte magát és oly kedvező szél fújt, hogy a vállalkozás sikerrel kecse-

tette. A 24 óráig tartó turán az erős hullámverés közepén az orrát és a száját törte fel. Ez alatt a huszonnégy óra alatt egyszer vett fel táplálékot a tenger közepén: egy tojást és egy kevés tejet. Érdekes, hogy Sullivan őrnagy a tengeri betegség kinyitait is végigszervezte ez idő alatt és még sem adta fel, amire vállalkozott. A „Daily Sketch“ című sportlap 1000 font sterling jutalommal tüntette ki az őrnagyot.

— A hipnotizőrt agyonverték a médiu-mok. Budapestről jelentik: Nagy Sándor és Ókrós József cséplőmunkások Laposi István tanyáján dolgoztak a cséplési munkánál, melynek felügyelője Szentpéteri Pál kunszepezi gazda volt. Szentpéteri állítólag hipnotizálta két új munkását, akik közül az egyikkel többször is kísérletezett. A babonás munkások a kísérletezéstől megijedtek és elhatározták, hogy Szentpéterit megölik. Egyik este, mikor hármasban együtt mulattak, botokkal megtámadták Szentpéterit és a szó teljes értelmében agyonverték. A osendőrség a gyilkos munkásokat letartóztatta.

— A „Flapper“. A flapper, azoknak, akik nem tudják, az amerikai bakfis. Az amerikai bakfis, ugyancsak azoknak, akik nem tudják, abban különbözik az európaiakból, hogy nem csak a férfiakat kritizálja, a világpolitikai helyzetet is. De nem csak világpolitikával foglalkozik, kritizálja az anyját apját, udvarlóját, mindenkit — csak önmagát nem. Most azonban történt valami: a „New-york Times“-ben a bakfis tolla alá vette — a bakfis. A Newyork közelében lévő Prugh-Keepsiben van egy leányotthon, amelynek növendékei legfontosabb életcéljaikat vázolták. És ezek a célok? Boldog otthonot akarnak és a boldog otthonban gyermekeket akarnak felnevelni. Az amerikai lap vetette fel a kérdést, mert Amerikában nemzeti probléma: a bakfis probléma. Mit akarnak az amerikai leányok? És ime egy leányintézet növendékeinek kilencven százaléka felelt egyenesen és kurtán. Házasságot! És azután jött a kritika — ön maguk felett. Mert valamiként indokolni kell ezt a frontváltást. A szabad életből — a házasság jármába! Ugy látszik az amerikai bakfis az önkritikától se riad meg, ha biztosíthatja az utat a házasság verne felé.

— A világtermés állása. Bukarestből jelentik: A nemzetközi mezőgazdasági intézet hivatalos bulletinjé szerint a világháború után ez az első év, amelynek gabonatermése átlagosan jónak minősíthető. A mezőgazdasági intézet által összegyűjtött adatok magukban foglalják Oroszország kivételével egész Európa termését, az Északamerikai Egyesült-Államokét, Észak-Afrikaét és Kanadaét. A buza a múlt évben meglehetősen rossz termést adott, ezzel szemben azonban az idei termés tizenhét százalékkal jobb, mint a tavalyi. Az idén több mint húszmillió egységgel nagyobb a buza-termés, mint a tavalyi. Az Egyesült-Államokban ötven, Kanadában tíz, Indiában, Japánban és Dél-Afrikában ötven százalékkal jobb az idei termés, mint a tavalyi. Minőség szerint a legjobb termést az Északamerikai Egyesült-Államok adták. A zab és árpa hasonlóképpen jó termést nyújtott. Európában az idei termés csak valamivel jobb, mint a tavalyi. Amerikában, Japánban és Indiában azonban tizenegy-ötvennyolc százalékkal jobb a termés, mint a tavalyi. Az idei zabtermés a jelentés szerint háromszáznegyvenötmillió egység. A tengeri termés előreláthatóan jobb lesz, mint a tavalyi. Az Egyesült-Államokban hétszázharminc-millió egységre becsülik a termést. Mint ismeretes, az Egyesült-Államok a tengeri világtermésének kétharmad részét szolgálják.

* Ha olcsón és jól akarunk főzni, vegyünk dr. Szentpéteri-féle Szakácskönyvet, mely szakácskönyv tartalmazza az összes zöldség-féle és más ételeket, valamint a befőzési dolgokat, kapható az összes Erdélyi könyvkereskedésekben és Tordán Füssy J. könyvkiadónál.

* Brázay kölni vize a szoba levegőjét fertőtleníti, tisztítja, felfrissíti. Mindenütt kapható.

* Székrekedés. Bamberger orvostanár, a szivbetegségek tankönyvének megalkotója, megállapította, hogy a Ferenc József kesertvíz nagyon megbízható hashajtó. (2)

* Csak pár napig vendégszeretel Jaulus Morini világhírű szalon- és groteszkkomikus szenzációs magyar és német műsorral a Központi Télikert Bar fényes, megnyitó műsorában. Belépődíj nincs. Kezdeté fél tíz órakor. Rendelés: 4000.

Szerkesztői üzenetek.

K. Károly, Bethlen. Közlebbi cím nem szükséges. A cikk anyagát tőle kaptuk. Levél ment.

F. Hersch Chaim, Nagyvárad. Forduljon az Erdélyrészi Palesztinahivatalhoz (Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.) Azt hisszük, ha nehezen is, de talán sikerülni fog.

W. Dezső, Alesd. A kolozsvári zsidó internátus azoktól a szülőkől, akik gyermekeik részére biztosítani akarják tanulmányaik nyugodt folytatását, elsősorban azt kívánja, hogy az internátus zavartalan működésének érdekében legalább husz darab ötszáz lejés névértékű részvényt vásároljanak, vagy helyezzenek el ismerősök közt. Bővebb felvilágosításért forduljon a Tarbut főtűtkárságához (Cluj, Str. Filipescu 1.)

Hü olvasó Belényes. Nincs mindenben igaza. Az antiszemitizmust nem lehet csak vallási tömörítéssel leküzdeni, mert „aján táchász ajin“: politikára politikával kell felelni. Az említett vallási testület, amelynek működési engedélye sincs, különben is képtelen volna vallási alapon egységesíteni a különböző frakcióban élő zsidóságot, de mindenesetre a vallásosságot is nagyon erősíteni, ha felemelő szavát a politikai egység érdekében. Ezzel szemben kapott felhívást, de hatalmi féltékenységből vagy más okokból mai napig is megtartotta bomlasztó hatású passzivitását. Próbálja meg, hátha önnök több szerencséje lesz. Mi nem hisszük.

B. Ignác, Szatmár. Forduljon a nagyvárad parkamara szatmári kirendeltségéhez, amely segítségére lesz, hogy találmányát szabadalmaztathassa.

Ze, Gyulafehérvár. Régebbi kéréséből a gettó-cikket közöltük, a többi nem találtuk megfelelőnek. Tizenkétoldalas lapot, sajnos, jöideig nem tudunk adni, mert a papírgyárak beszüntették üzemüket s az a veszély fenyegeti az összes romániai lapokat, hogy egyáltalán nem tudnak majd megjelenni.

F. Miksa, Bethlen. Azt, amit cikkében ír, mondja el inkább a konferencián, mert ebben a formájában nem újságközleménynek való, bár nagyjében egyetértünk a felfogásával. Olvasásban távolról sem keltené azt a hatást, mintha előszóval adná elő.

Királydaróc. A fül, orr, gége-klubján minden nap van betegfelvétel.

D. Géza, Nagyszalonta. Forduljon az Erdélyrészi Palesztinahivatalhoz (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.) Ha megfelelő pénzösszeg fölött rendelkezik, azt hisszük nem fog nagyobb akadályokba ütközni, hogy kijusson.

Szatmári elvtárs. A nyilvánosság kizárásával megjelenő lapocskával nem tartjuk érdemesnek foglalkozni. Köpködése senkinek sem árt, mert ugyan ki olvassa a keresztényi szeretetet hirdető, de ugyanakkor gyűlölséget szító, orgoványi lelki lapocskát? Sem a cionisták, sem Lloyd George nem fognak belehalni a marásból. Nem szeretnek bennünket? Istenem, ezt is kibírjuk valahogyan. Van egy találós arab közmondás: A kutya ugat, a karaván halad.

W. Salamon, Avassfelsőfalú. Erdélyben — tudtunkkal — nincs zsidó leánynevelőintézet.

R. István, Nagyszentmiklós. Teljesen igaza van. Ezt éppoly örömmel állapíthatjuk meg, mint amilyen örömet szerzett nekünk önértékes zsidósággal. Dehogyan tartjuk mi többre a kolozsvári tarbutistákat, mint a temesvári lyceum diákjait. Nekünk egyaránt kedvesek a diákjaink és sok tekintetben még büszkébbek lehetnénk a temesváriakra. Annak, hogy mégis a kolozsváriakkal foglalkozunk többet, egyszerű magyarázata van: itt vannak, előttünk élnek és dolgoznak, míg Temesvárról a legritkább esetben kapunk értesítést. Mi ugyanolyan jóleső érzéssel iránk meg bőven, hogy a temesvári lyceum negyven érettségizett diákja közül csak negyven mentek lateinerek, mint ahogy a Tarbut-diákok ipari pályákra való készülésétől beszámoltunk. De, mint jeleztük, nem bennünk van a hiba. Küldjenek tudósítást és mi örömmel helyezzük a temesvári liceumistákat a Tarbut-diákok mellé. Salom!

W. Herman, Felsővisó. Wenden sie sich zur Administration des „Doar Hajjom“-s, Jerusalem.

H. Naftali, Davideni (Bukovina): 1. Egy szakképzett felsőrésszel készítő mindenütt megélhet. De tudtunkkal a Brazília kivándorlókat nehéz testi munkára alkalmazzák, amit éppoly kevesen bírnak el, mint az éghajlatot. Kanadában viszont kisebb a kereseti lehetőségek e téren, mert az Egyesült

Államok gyári munkával árasztják el a ma még nem elég fejlett piacot. 2. Vallásos zsidó életet ott éppen úgy élhet, mint idehaza, ha nem igazodik az ottani reformzsidósághoz, amelynek héber tanítója — sajnos — alig van szüksége. Nagyon gondolja meg mielőtt kivándorolna. Bővebb felvilágosítást forduljanak valamelyik bejegyirodához.

A nyomorultak

Ha művészi kivitelű fa vas butort

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

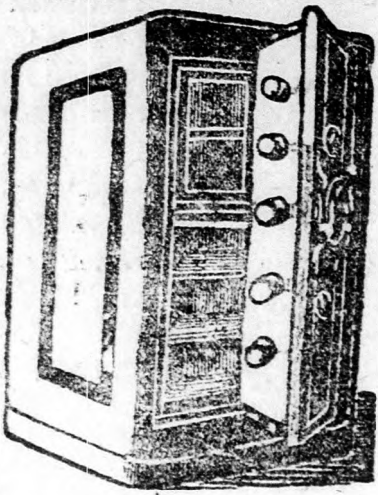
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermett
Asztalok farniszükségeit legolcsóbban itt szereshetik be

Fabriké
de case de bani
Geldschrank-Fabrik
Pénzszekrénygyár

JAKABFI & CO.
TIMIȘOARA

Str. Timofei Cip.
(Battyány-utca) 8. szám
Telefon 12-68

Képviseletek Erdély
részére keresetnek

Önmaga ellen vét, ha nem
Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada
Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kos-
suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Róka, kelme, Szörmfestés,
vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb fel-
világosítás az összes fiókokban

Eredeti gyári
árak!

Eredeti gyári
árak!

„HELIOS“

kötött-szövött árúgyár lerakata
Cluj, Piata Unirii
(Főter)
7.

Óriási választék kötött és szövött
árúban, harisnyák és keztükben!

Az „Uj Kelet“ hívei
nyomatvány-szükségletüket

„Kadima“-nyomdában

rendeljük meg

Szigoru szombati munkaszünetet tart!

Közgazdaság

Amerikai pénzberek Romániában.
Bukarestből jelentik: Edward T. Stotesbury és Morris R. Bockins Bukarestbe érkeztek, hogy Románia pénzügyi és gazdasági helyzetét tanulmányozzák. A Morgan csoporthoz tartozó amerikai vendégek Varsóból jöttek és Bukarestbe jövet a Dornavatrán utolsó Bratianu Vintila pénzügyminiszterrel tárgyaltak.

Jugoszláviában követelik az exportvámok leszállítását. Belgrádból jelentik: A Jugoszláv közgazdasági körök az utolsó időben élénken támadják a kormány vámpolitikáját. Főleg kifogásolják, hogy az összes vámkérdéseket kizárólag kincstári szempontból a pénzügyminisztérium révén oldják meg anélkül, hogy a kereskedelmi minisztériumot a kérdésnek a kereskedelmi politikai vonatkozásaira nézve meghallgatnák. A zab kiviteli vámját már régebben tetemesen leszállították, anélkül azonban, hogy az árpa kiviteli vámját, mely szintén igen fontos exportcikk Jugoszláviának, leszállították volna. A Jugoszláv sörgyárak árszükséglete biztosítva van, aminek következtében az országban nagy árpakészletek várnak kivitelre. Az export azonban ez idő szerinti nem konkurencsképes, mert azt a magas exportvám lehetetlenné teszi. Ezért az eddigi 100 dináros vámnak 25-30 dinárra való leszállítását követelik. Ugyanez áll a hüvelyesekre is, melyeknek mai 200 dináros vámtétele minden konkurenciát kizár. Itt is 75 százalékos redukciónak várnak a termelők. Hasonló panaszok merültek föl az olajmag kivitelére nézve is. Panaszoknak továbbá a sertés exportörök is, mivel főleg a disznósir kivitelét akasztja meg a kormánynak lehetetlen vámpolitikája. Az exportörök erőlesen követelik, hogy a kiviteli vám kérdéseiben szervezeteiket is meghallgassák.

A mai valutapiac

Nagy hossz a belföldi pénzpiacra. Nagy kereslet a külföldi devizákban. Zuhan a francia frank. Szilárdul a német márka

(Kolozsvár, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej Párisban ma is változatlanul 860 volt. Ennek ellenére a francia frank a tegnapi zürichi utóközsdén elért 31-30-as ártolyamról a mai nyitásnál 31-00-ra esett.

A francia frank nagymérvű esése a lej újabb közzetét esését idézte elő. A délelőtti folyamán már hónapok óta nem tapasztalt kereslet volt a külföldi devizákban. Általános vélemény szerint a francia frank esése nem állott meg és újabb esés várható.

A német márka a mai zürichi nyitásnál 30 pontot szilárdult. A zárlatnál újabb 30 pont emelkedéssel 1.00-al jegyezték. Azonban nem biznak a tartós javulásban és így nincs is kereslet.

Irányzat: A nyugati devizákban szilárdulás, francia frankban, német márkában hullámlás.

Augusztus 10-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt
8000-9000 külf. magyar koronát,
12000-13000 belf. magyar koronát,
8-55-8-56 francia frankot,
2-60-2-61 svájci frankot,
0-47-25-0-47 1/2 dollárt,
1120-1125 olasz lírát,
1300000-1400000 német márkát,
34000-34300 osztrák koronát,
1644-1646 cseh koronát,
0-10-30-0-10-35 font sterlinget.

Valutapiac augusztus 10-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1180, London 950,
Newyork 209, Róma 880, Zürich 3850, Prága
618, Bécs 30-00, Budapest 130, Berlin 65.

Bukarest. Valuták: Napoleon 724-725,
márka 145-155, léva 170-200, török lira
115-120, font sterling 915-917, francia frank
1180-1200, svájci frank 8770-88, lira 860-
865, drachma 205-210, dinár 209-210,
dollár 209-209 3/4, lengyel marka 10-11, osztrák
korona 28-29, magyar korona 85-90, cseh
korona 600-605.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 1-25-1-00
Newyork 548-00-548, London 2500-2502
Páris 3110-3120, Milano 2340-00-2342-50
Prága 1600-00-1600-00, Budapest 3 1/2-3 1/2
Belgrád 595-595, Bukarest 275-275, Varsó
23-25, Bécs 77-00-77-00, Bécs lebélyezett —
Páris. Nyitás: London 8030, Newyork 1760
Berlin 5, Róma 7520, Prága 5150, Bukarest
860, Zürich 321-00, Bécs —, Varsó —.

Ujabb devizaautorizációk. A kolozsvári Mezőgazdasági Bank a mai nappal devizaátutalásokra rendezkedett be. A bank ugyanis megkapta a devizaautorizációt és módjában van devizaüzletet lebonyolítását eszközölni.

A bankszindikátus ülését elhalasztották. Megirtuk, hogy a bukaresti bankszindikátus aug. 15-én országos érdektű ügyekben értekezletet tart. Ezt az ülést azonban több előkészítés alatt lévő tárgy miatt elhalasztották szeptember 16-ára.

Az iparkamarák küldöttsége. Az iparkamarák küldöttsége — mint azt legutóbbi számunkban megirtuk, — a napokban Bukarestbe indul. A kolozsvári iparkamara távirati uton értesítette az ország összes kamaráit és más gazdasági egyesületeit, hogy a küldöttség aug. 14-én indul Bukarestbe. A deputációt, mint ismeretes, Negrutiu kamarai elnök vezeti. Ezzel az akcióval egyidejűleg, előző tanácskozáskor után, a kamara meg fog állapodni abban a Schwartz Jakab-féle pontozatok közül melyekre nézve indítson nagyobb és kilátásosnak ígérkező országos akciót.

Megalakult a hidalmási Sfatul. A Sfatul Negustoresc kolozsvári központja, mint ismeretes, Hidalmáson megszervezte az ottani Sfatulfiókot. Eddig ötvenen jelentkeztek az ottani csoportba, de elvárható, hogy még tizenötven jelentik a Sfatulba való belépésüket. A kis város kereskedőinek ez a szervezkedése mindenképpen mutatja, hogy a vidék is megérti és átérzi a tömörülésnek a mai időkben való fontosságát.

Román-jugoszláv-magyar tárgyalások a bánási vízművek ügyében. Temesvárról jelentik: A magyar kormány felhívta a román és jugoszláv kormányokat, hogy a három ország mindazokat a hydro-technikai kérdéseket, főként a bánásiakat, amelyek mindhárom államot közösen érintik, egy közös konferencián rendezzék. A bukaresti kormány eddig nem válaszolt a budapesti kormány ajánlatára, a belgrádi kormány azonban mostan foglalkozik vele és hír szerint elfogadja az ajánlatot.

SPORT

Szlovenszkoji magyar válogatott csapat Nagyváradon. A CSAF-MLSz és a román labdarúgószövetség már hosszabb ideje tárgyal válogatott labdarúgó mérkőzés létrehozása ügyében. Az ügy most, úgy látszik, dülőre jut olyformán, hogy a CSAF MLSz egy reprezentatív csapata kisebb turát tesz majd Románia területére és ez alkalommal Nagyvárad, Arad és Bukarest város válogatottjai ellen fog sikra szállani. A CSAF válogatott csapata valószínűleg Pozsony válogatott néven fog szerepelni. A tura előreláthatóan augusztus végén kezdődik és egy hét keretén belül be is fejeződik.

A juda Makkabi veresége Belgrádban. Az újvidéki bajnokság első helyezettje, a Judo Makkabi vasárnap Belgrádban a Jugoszláviával játszott s a belgrádi bajnoktól 9:0 arányban súlyos vereséget kapott.

Haggibbor—KAC. A pályanapos KAC nem tudott vidéki ellenfelet találni, ezért a Haggibborot kérte fel vasárnapi ellenfélül. A Haggibbor elfogadta a meghívást és így vasárnap előrelátható izgalmas küzdelemben lesz részünk. A két csapat mindenkor találkozását nagy érdeklődés kíséri és valószínű, hogy a vasárnapi találkozás is rekord-közönség részvétele mellett fog lefolyni.

A nyomorultak

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Maria (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközölés

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

GOV

KÖZKERESLET
Gold
Wald és G

Str. Vl
(v. Mikos Kelemen
Telef

Betonke

valamint az össze
u. m. cementtől
üreges betonblokk
nitoid, járdalapok
hajtásra berendezv
kutgyűrűk, lépcső
gok gyártására. Te
gyári berendezése
stb. stb. raktárról

MOD

Építőipari Gép
Brasov,

Árlapok és költsé
Mielőtt cementipa
jük raktáru

Lüszter sa
Tennisz na
Mosó ruha

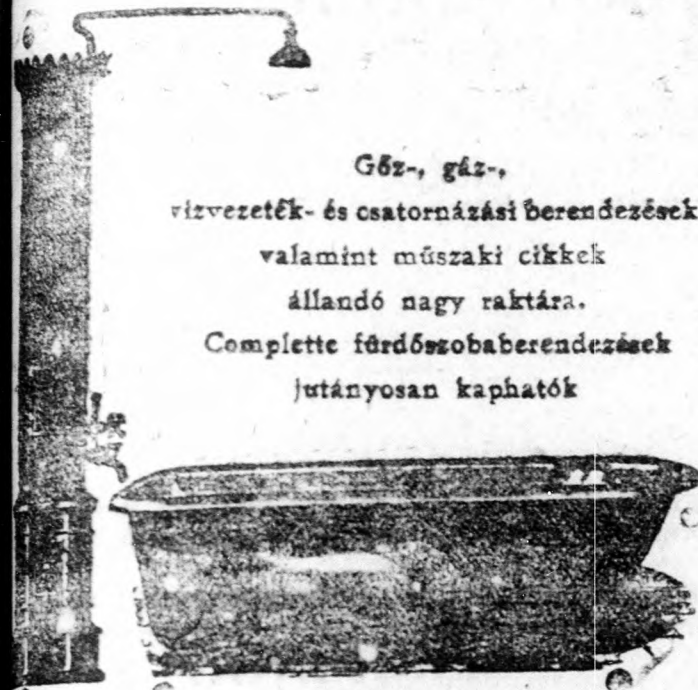
Neun

Termész
szépített fö
elsőrendü m
Különleg
Falzöldék
árnyal

GOWAG

KÖZKERESZETI TÁRSASÁG
**Goldstein,
Wald és Glasner Cluj**

Str. Vladimirescu
(v. Mikos Kelemen-utca) 17. szám alatt
Telefon 519

Gőz-, gáz-,
vívezeték- és csatornázási berendezések
valamint műszaki cikkek
állandó nagy raktára.
Complete fűtőszobaberendezések
juttányosan kaphatók

Betonkeverőgépek

valamint az összes cementipari gépek,
u. m. cementtöcserepek, betontéglák,
üreges betonblokkok, cementterazzo, gra-
nitoid, járdalapok gyártására kézi és erő-
hajtásra berendezve, formák, betoncsövek,
kutgyűrűk, lépcső és egyéb építési anya-
gok gyártására. Teljes asbestcementpala-
gyári berendezések, 1-a cementfestékek
stb. stb. raktárról azonnal szállíthatók.

MODERNA

Építőipari Gépek és Radiátor Rt.
Brasov, Kis ucca 12.

Árlapok és költségvetések díjmentesen!
Mielőtt cementipari gépeket vásárol, kér-
jük raktárunk megtekintését!

Lüszter saccó és mellények
Tennisz nadrágok
Mosó ruhák

Neumann M.
Tel. 431.
cégnél Cluj,
Piața Unirei 14.

Ad No. 67. ad VI. 1923.

Pályázat

A lugoji izr. hitközség iskolaszéke, egy iskolájá-
nál üresedésben levő tanító-tanítónői állásra pályázatot
hirdet.

Pályánktól a román-német és héber nyelvben való
jártasság és képesítés megkívántatik. Képesítés, kort,
családi állapotot, eddigi működést feltüntető másolatok-
kal felszerelt és a fizetési igényeket megjelölő ajánla-
tok f. é. augusztus hó 21-ig alant címre küldendők.
Lugoj, 1923 augusztus 7-én.

A lugoji izr. hitközség iskolaszéke

Dr. Dobó Jenő s. k.
elnök

6022

Krébsz J.

bőrönd és sportcikk árúgyára

CLUJ

Strada Regale Ferdinand 77.
Gyár: Str. Bucovina 4.

G Y Á R T

Utazóbőröndöt
Férfi nyári divatövet
Football-labdát
Lábszárvédőt
stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

Telefon 31. **Ládagyár** Fióküzlet:
Egeres
Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett
és szétszedett részekben megrendelésre azonnal
készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1331
Sajovics és Lebovits fateroskedés
és ládagyár
Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántói-ut) 1 szám

Táblaüveg, demyonok

korcsmai és mindennemű
üvegdrak nagyraktára

Péter és Schwarcz

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34

1518

Legelőnyösebb beszerzési forrás

Feketeerdői üveg
és mindennemű

porcellánárut
legolcsóbban

Telefon 598

Kerekes Ernő

áruházában vásárolhat
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 4.
Engross! Endetail!

Ősz haja

viisszakapja eredeti színt a

Hajregenerator

néhányszori használata által.

1 üveg ára hasz-
nálati utasítással 20 lei

Kapható kizárólag 1511
FEKETE DROGÉRIA Targu-Mures

Ha eredményt akar elérni, hirdessen az „UJ KELET“-ben!!

PRÁGAI

NEMZETKÖZI

MINTAVÁSÁR

1923 SZEPTEMBER 2-9.

A legkedvezőbb beszerzési forrás Románia minden kereskedője, iparos és mező-
gazdája részére.

Csehszlovákia leghíresebb gyárainak mintakiállítása!

Kivételes kedvezmények a résztvevők és látogatók részére:

33%-os kedvezmény valamennyi csehszlovák vasuton, 75%-os vízumkedvezmény, lakás,
tolmács- és hírszolgálat stb. Legitimációk, felvilágosítások, prospektusok és jelvények kap-
hatók a mintavásár erdélyi képviselőjénél: „Reclama“ Cluj, Piața Unirei 4., amely
az utleveleknek a csehszlovák konzulátusnál szükséges láttamoztatását is elintézi.

Természetes és
szépitett földfestékek
elsőrendű minőségben
Különlegesség:
Falzöldék minden
árnyalatban

Astra festékgyár

Cluj-Jucul de jos

Központi iroda:
Cluj, Strada Regina
Maria 25.
Telefonszám: 2-41
Sürgőnycim:
Astra, Cluj

ultak

a) 2. sz.

postaneszközök

an Cluj

Hirdetmény

Tudomására hozzuk az érdekelteknek, hogy f. évi augusztus 16-án reggel 8 órakor árverés útján eladásra kerülnek a szamosfalvi ötödik repülőosztagnál a következő tárgyak:

Első tétel: 1000 kilogram ócskavas (átalakított felszerelések)

Második tétel: 200 kilogram régi acél (kiselejtezett reszelők, tengelyek)

Harmadik tétel: 90 kilogram kaucsuk (kiselejtezett gépkamrák)

Negyedik tétel: 800 kilogram kaucsuk (kiselejtezett autókrol)

Az árverés zárt ajánlatok által fog történni a közjogi szerződésekről szóló törvény 72-83. szakasza alapján. Az anyagot és az árverési feltételeket meg lehet tekinteni bármely napon délelőtt 8 és 10 óra között Szamosfalván az V. repülőosztagnál.

Andrei őrnagy.
az V. repülőosztag parancsnoka

GARDI és TÁRSA

fényképezési műterem
Cluj-Kolozsvár, str. Saguna
(v. Bartha Miklós-utca) 13

Portrék,
gyermekfelvételek,
nagyítások

Weisz Siegfried

kalap és uridivat áruházába Cluj, Cal. R. Ferdinand 6

**megérkeztek a legújabb
őszi kalapujdonságok!!**

- Férfi „Gyukits“ keménykalap míg a készlet tart Lei . . . . . 550.—
- I-a nyulszőr keménykalap Lei . . . . . 380.—
- I-a gyapju keménykalap Lei . . . . . 285.—

Nagy választék férfi fehérműben!

Mégis csak legjobb a késnélkül borotváló por, amely az ország legrégebb gyártmánya

„RASOL IDEAL“

Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi a legerősebb) 1/4, 1/2 kg. szép kivitelt csomagolásban. 5 kg. vétel franco-franco lei 130.—, kisebb mennyiségben lei 30.— kg-ént. Óvakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „Ideal“ felirású valódi

Reszling József fodrász

Cluj, Calea R. Ferd. 30. (a nagy vashid mellett).

Vágott és vágatlan tűzifát

waggon, ol és mászatételekben, ugyszintén Meszet, Cementet és Gipszet legolcsóbban szállít a

CALCIT MŰVEK R.-T.

Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9.
Telefon interurban 11-06.

1 m³ oltott mész 400 lei

Sósav

Kénsav

börgyártáshoz szükséges vegytermékek, Meister Lucius és Badische anilinek nagy tételben érkeztek

Kalmár Áruforgalmi R.-T.

fűszer-, festék- és gyarmatarukereskedés engros és detailosztályába Cluj, Str. R. Maria (Deák F.-u.) 42

Erdélynek legdusábban felszerelt rövid-, nürnbergi-, diszmű- és játékára nagykereskedése

NUSSBAUM TESTVÉREK

TARGU-MUREŞ—MAROSVÁSÁRHELY

Telefon interurban 200

Eladás csak viszonteladóknak!

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET

Lloyd 1479

Barok, csillag és virágesztéssel, valamint adott rajzok után

művészi kivitelben készít HUNWALD, üvegszolda és tükrögyára CLUJ—KOLozsvár, Str. Vlahuta (volt Bolvai-utca) No. 3. Hibás tükröket újra fonsoroz

Irodaberendezések

Kopenetz gépjüzemű asztalosműhelyében olcsón szerezhetők be

Cluj, Honvéd-utca 92

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgöncim: Juvaere, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászati arany és forrasztó * Arany, ezüst és platinabeváltási

Kienzie és Schwarzwaldi órák képviselője, gyári lerakata
Csak viszontelárusítóknak!

Telefon 494

15%

Telefon 494

gyarapodik vagyona,

ha levélben vagy személyesen o o adja fel rendelmenyét. o o

Meg nem felelő árut visszaveszünk. 1291

Nagy Áruház

rövid, kötött, nürnbergi és papirkereskedés
Cluj, Piata Mihailu Viteazul

„SIRPINOL“

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: tüdő- és hörghurut, köhögés, számarköhögés és tuberkolózis ellen. Mindenki kérje házi-orvosát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen.

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt“ gyógyszer-tára, Reghinul-Sásesc

**Nyomdák
Dobozgyárak
Könyvkötészetek
figyelmébe!**

Képviseljük:

Typograph G. m. b. H. Berlin: Universal „B“ típusú szedőgépek és alkatrészek

Frankenthal Schnellpressenfabrik, Frankenthal: köeskönyvnyomdagépek, körforgó (rotációs) gépek

Heidelberger Schnellpressenfabrik, Heidelberg: automatikus kiszolgálású téglya gyorsajtók

Chr. Mansfeld, Leipzig: könyvkötészeti és cartonage gépek

Klinghardt-sche Schriftgisserei u. messinglinienfabrik, Leipzig: cím és kenyérírás, rézleniak.

Szállítunk raktárról: a legkittünőbb minőségű festéket, hengermasszát, tűződrótot és a nyomdaiparban használt összes anyagokat.

**Technica R.-T.
Tg.-Mureş**

Sürgöncim: Technica. — Telefon 3-36

EZÜSTARUGYAR
CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Avram Iancu
volt Petöfi-utca 3

**Ezüstöt
a legnagysabb áron vesz!**

Gyárt evőeszközöket, dísztárgyakat
csak viszonteladóknak

Telefon 4-82, Sürgöncim: Tacamul Cluj

Comunitatea Izra
למנועמיתדע דעש.
280.—1923. נ"א

שטעללע

אסער אין בירדען איינעשאט-
ואל. 599. גלייכצייטיג וועט דאס
אלעס בעפארונט זיך פוסט אלס

זייר אויף גונד נעמענישענער
דאס מיט קבלות פאן 3 אנער-
בונגעווענע נעכסט אנאכע דעם
אן דאס נעשערטשע פראווי-
מען זינד זאמערט אצוטרעטען.
זענען פערטשעט.
יע רעק.

Jacob Rosenzweig
דאס

Pá

Alulirott orth. iz
pekre kántort óhajt al
elsőrendű kántorok é
csengésű erős hang fe
énekkel előimádkoz
rint. Utiköltség csak
ritve. Oradea-Mare, 18
Ullmann Ábrahám
bíró, főjegyző

Comunitatea Bisericeasca

יינדע אים דער
מחה צו בעזעטען
ער פארצייליקער בעל
לעערט מיט אבשריף-
מען פראנעס איינענדען
ד.מ. ענטשערעבענדעס
מען דען בערופענען
גרונטשעט. דער פאסטען

Dr. Salamon Rosenf
דאס

Pályázat

Az Oradea-Mare-i (C
elsőrendű héber óvónót
Jóladim számára. Pály
okmányaik másolatával
valamint fizetési igényül
rági elnök címére melde
l-ével költendő be.
Oradea-Mare, 5688.
6020 Weisz

ים סוחרים!

מינען פ. מ. קונדען
דיה אולו מינען ריווע
ם איינקויפע דער ג
מאהל אין זאלבעס
געווענען ווירד איינען
יידיגען צו קאנצען.
דאס

E. Rosenzweig
Cluj, Strada R

Ággyag és Veg

Gyárt: bőrenyve
műtrágyát, szapp
zsírt, téglat stb.
és vizes húsle

Colonia

Comunitatea Izraelita Aut. Ordoxa Dej. איש ארטה איר קולטורענידע דעש. 1923. נ"א

קאנקורו

אי דער דע שער איש ארטה איר קולטורענידע איש איר האקאט נעווארדענע שרוב ושיצ ראשון שמעללע צו בעזעצען.

Jacob Rosenzweig 6013-L Nandor Klein נאכט

Pályázat

Alulírott orth. izraelita hitközség a nagy ünnepekre kántort óhaját alkalmazni. Pályázhatnak olyan elsőrendű kántorok és előimádkozók, akik tiszta szavakkal erős hang felett rendelkeznek és képesek énekkel előimádkozni.

Ullmann Ábrahám Friedmann Fülöp hitk. főjegyző templomgyűj. elnök

Comunitatea Bisericească Aut. Orth. Isr. Reghinul-Săseuc.

קאנקורו

בייא אנווערער געמיינדע איש דער פאסטען איינעם שרוב מומחה צו בעזעצען תיה מובחן וירש מרבים דער פארצייליכער בעזעצען תפלה זיין מוסס מאגע זיין אפערט מיט אבשריש טען וייער קבלות אן געפערטיגטען פראגעס איינעווערן פרייע וואדנונג איש געזיכערט. ענטשערבענדע געדאלט, לייט איבעראיינקאממען. דען בערווענען ווערדען דיא רייזעשפעציען פערנישטע. דער פאסטען איש זאמארט אנווערעטען.

Dr. Salamon Rosenfeld 6026-L Daniel Fixel נאכט

Pályázat óvónői állásra

Az Oradea-Mare-i (nagyvárad) Mizrahi szervezet elsőrendű héber óvónőt kíván alkalmazni a helyi Gán-Idám számára. Pályázók kéretnek beadványukat kérelmük másolatával, eddigi működésük leírásával valamint fizetési igényük megjelölésével alulírott bizottsági elnök címére mielőbb beiktatni. Az állás október 1-ével töltendő be.

Oradea-Mare, 5683. Av hó 24. Welsz Kálmán (Piața M. Viteazul 10.)

וויכטיג פיר אחרונים סוחרים!

דיעמיט בעערדע מיך מיינען פ. מ. קונדען מיטצושטיילען. דאס איך א ריה אלול מיינע רייזע נאך טרעסט אנטרעטע צום איינקויפער דער ג מינים. איך ווערדע דיעסמאהל איך זאלכעס קוואנטום ברענגען וועלכעס געטענען ווירד איינען גראסען קונדענקרייז בערעדיגען צו קאנגען מיינע אדרעסע:

E. Rosenzweig Miederfabrik Cluj, Strada Regina Maria Nr. 6.

Aggag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsirt, mültrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz és vizes húsleves, nyers és olvasztott faggyut

Coloniale Kereskedelmi R.-T.

Ajánlja: Fűszer, gyarmataru, export-import cikkeit! A Temesvári Műmalom Concernhez tartozó összes malmok lisztjeinek főlerakata Marosvásárhely

Gürgönycim: BORDISZMŰGYÁS TELEFON: 6. INTERURBAN. 6.

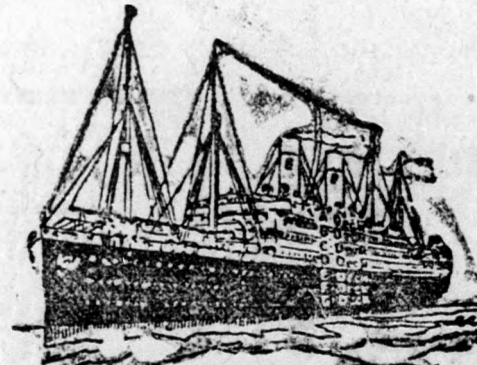
BŐRÁRUIPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG SATMÁR. NAGYROMÁNIA ELSŐ ÉS LEGNAGYOBB BORDISZMŰ BŐRÖND ÉS TÁSKA ÁRU-GYÁRA

Engros Endetail Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg. Mindenféle poharak, demyonok, palackok. AUSLÄNDER LAJOSNÁL CLUJ, Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

O-R-G-A írógép a legökéletesebb kivitelű román, magyar és német betűrendszerezéssel jutányos árban kaphatók: EMIL BLAGA CLUJ

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare Női és férfi óvszerek nagy raktára SAS-PASSAGE - SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVKÖTŐK, HÁSKÖTŐK, MŰLÁBAK

BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON M. Embiricos & Co. BUCUREȘTI, STRADAPARIS No. 1. Constanța direct New-York A legnagyobb tengerentuli luxuszöszöskkel, amelyek Constanța kikötőből indulnak Konstantinápoly, Pireu és Palermo érintésével direct New-Yorkba. Értésítés: A „CONSTANTINOPLE” luxuszöszös indul 1923 szeptember 4-én A „MEGALLI HELLAS” 22.000 tonnás gyorsözös ind. okt. 4-én

Coloniale Kereskedelmi R.-T. Ajánlja: Fűszer, gyarmataru, export-import cikkeit! A Temesvári Műmalom Concernhez tartozó összes malmok lisztjeinek főlerakata Marosvásárhely

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közléti díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedeti szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jelliges hirdésekre semmi nem felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vickek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Használják fel az alkalmat!

Csak ma szombaton és holnap vasárnap vásárlók fogsort a régi törött műfogakat. Fizetem a legjobb árakat. Central (v. Központi) szálloda, Szobaszám 10, d. e. 9—12-ig és d. u. 2—7-ig.

Keresek háztartásom vezetésére zsidó leányt. Silbermann Józsefné Oradea-Mare, Calea Victoriei 9. sz. 6023

Zongora, alig használt, fekete, keresztúros, Koch Korszal, eladó Kohn Adolfnál Alba-Iulia 6025

Segéd, jó megjelenésű, ki románul beszél és kikapartozó, azonnal felvétetik. Bodner B. díszmű- és játékarúháza Cluj, Calea Victoriei 5. 6021

Magas lépést fizetek 3 szobás modern lakásért lehetőleg Erzsébet, Farkas vagy Majális-uton. Közvetítők is díjaztatnak. Leveleket magas lépés jellege alatt a kiadóba.

Száraz kenyérhulladékot keresek megvételre. Strada Pata 34.

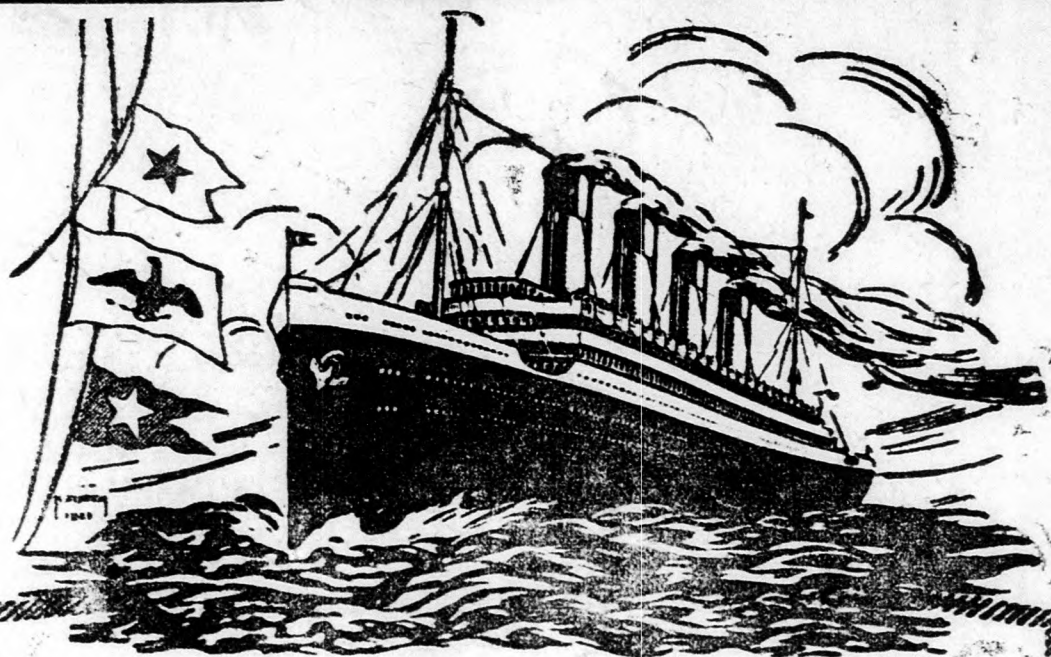
Textil-engrosista

Állását vezetői vagy utazóival Erdély vagy Bánát nagyobb városában felcserélné.

A román, német, magyar nyelvben szöveg és írásban perfekt. Erdélyben bevezetve. 32 éves, gyermektelen, nős. Szíves megkereséseket „Engrosista” jellegre a kiadóba.

Magánvizsgára, a gimnázium vagy a polgári iskola bármely osztályára felelősség mellett készítem elő internátusomban elhelyezett tanulókat, kik talmudot is tanulhatnak. Nagy József ort. igazgató-tanító Carei-Marii. 5947

Elveszett a Mikes Kelemen és Eötvös utcákon egy ezüst omega óra. E. H. monogrammal bevésva. Megtalálójára illő jutalomban részesül. Eeksteinnál, Mikes Kelemen-u. 17.

KÖZVETLEN ÚTVONALAK
BUKAREST - TEMESVÁR - NAGYVÁRAD ÉS HALMITÓL.

Hamburg-Bréma - Amerika-Kanada - Antwerpen - Argentínia - Cherbourg - Braziliába

KERESZTÜL A VILÁG LEHIRESEBB GÖZHAJÓIN

HETENKINT 3-SZORI HAJÓINDULÁSSAL AMERIKA-ÉS KANADÁBA

GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTÁLY BERENDEZÉSE 2-4 VAGY 6 SZEMÉLYES KÜLÖN KABINJAIVAL FELÜLMULHATLAN. ELSŐRENDŰ NÉMET KONYHA ÉS KISZOLGÁLÁS.

PROSPECTUST ÉS HAJÓMENETRENDÉT INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD

N. BRÜCK & CO.

BUKAREST / TEMESVÁR / ARAD / ZARINDAR / 12 / TIMIȘOARA / JOZEFTADT / TR. I. C. B. M. A. T. A. N. U. / THERENGALZ / 1928

ROMÁNIA LEGNAGYOBB HAJÓUGYVÉRSÉGE
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS ÚTLEVÉL-ÉS VIZUMÜGYEKBE.
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - ÍRJATOK AZONNAL!

Telefon 788

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMA

★ Románia legnagyobb textilgyára Arad ★

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon 788

Rézműves, rézőntő és gépjavitó műhely
CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

Telefon 2-14

VADÁSZ & COMP.

vizvezeték-, csatornázás- és villamosvilágítás berendezési vállalat. Üzlet: Str. Universitáti (v. Egyetem-u.) 2
Műhely: Str. Baba Novac (v. Bethlen-utca) 11. szám alatt

Villamos vasalók, főzőedények, csillárok, Tungsram-féle izzólámpák, mindennemű szerelési anyagok állandó nagy raktára.

Épületüvegezés, képkerekezés.

kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblatűz lámpaárak és porcellánedényekből legolcsóbb beszerzési tartás

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferenc J.-ut) 37. szám alatt, az Uránia palota mellett

Engros! Endetall

ROTTMANN KAROLY ÉS TÁRSAI R.-T.

TIMIȘOARA-TEMESVÁR

KIRÁLYI UDVARI SZÁLLÍTÓK

GYÜMÖLCSPÁLINKA TERMELÉS, BORNAGYKERESKEDEÉS, SZESZSZABADRAKTÁR SZESZDENATURÁLÓTELEP. 1864

RUM ÉS LIKÖRGYÁR
COGNAC FŐZDE

Mindenki legszívesebben

Kapható:
Fiókraktár Cluj,
Regele Ferd. 14
(Wesselényi-u.)

TURUL CIPŐT

visel, mert az elegáns, tartós és jutányos

ארטה כשר ארטה כשר

Szalámi

és mindennemű felvágottak a legolcsóbb napi árban állandóan frissen kaphatók:

Lebovics szalámigyár

Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz.
Árjegyzék és **לבוש** kívánatra ingyen

Csecsemők, kisgyermek-
ek ideális ápolószere a

Höfer-féle gyermek hintőpor és Höfer-féle gyermekorém!

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (v. Brassy-utca) 10. szám.

SZERKESZTŐSÉG
HIVATAL ÉS
Cluj, Kolozsvár,
L. Pop (Brassy-utca)

Telefon: Szerk
és kiadóhivatal
Zs. N. Sz.

A kéziratok kiz
szerkesztőségne
zendők. Kézirat
adunk vis

Cluj-Kolozsvár

Weizn

(Karlsbad,
negyedik napján
folytak. Az edd
mozgalom fordul
galom új irány
a harmadik plen
és elkeseredett

A cionista
Weizmann dr.
lemond vezetői

A mozgalom
vonatkozó ameri

Hatvann

In contumacia
klutazhat a

(Budapest, az

Az ügyészség ma
rolyi-forradalom
ellen. A hatvann
a nemzet megbe
tel vádolja a pol
kétségtelenül beh
ráció lapjaiban a
a „Jövő”-ben me

Magyarország
magyar nem

Ezek a lapok —

Magyarország be
avatkozásra szólit
szünet nélkül ürt
felelősségrevonásm
alkalmazhatók, r
csak magyar tert
kekre vonatkozik.

A távol levő
maciam emelt vá
lottak a vádakról
utján kifogást jele
amely távolléttük
lást. Megtörténhet
lyike salvus cond
és így megjelenhe
don védekezhet.

A tárgyalás ut
utazhat anélk

A vádirat

sorolva azok a

Magyar Ujság” és

megjelentek és am

magyarságot támad

A következő

vádat:

Garami Ernő

lakos ellen tizeny

Hock János

kozás nélküli egy

helyen tartózkodik

Lovászzy Márk

lakos ellen tizenk

Hatvany Lajos

lakos ellen hatrend

Jászai Oszkár

ellen tizennégyrend

Buchinger Ma

lakos ellen hétrend

Linder Béla

leg „foglalkozás nélk

retlen helyen tartó

miatt.

Szende Pál ma

rendbeli büntett m